

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tomáš Šperka

Komanditní společnost

Diplomová práce

Olomouc 2010

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Komanditní společnost zpracoval samostatně pouze s využitím pramenů v práci uvedených.“

V Olomouci dne 11.4.2010

.....

podpis

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Mgr. Radce Kunčíkové za vedení, trpělivost a odborné rady při tvorbě této diplomové práce.

Obsah

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1 Historický exkurz.....	9
1.1 Kořeny v římském právu.....	9
1.2 Vývoj v Itálii ve 12. století	10
1.3 Komanditní společnost v habsburské monarchii	10
1.4 Vývoj v Československu a aktuální právní úprava	11
1.5 Dílčí závěr	13
2 Charakteristika komanditní společnosti.....	14
2.1 Právní a majetková charakteristika	14
2.2 Použití ustanovení o v.o.s. a s.r.o.....	16
2.3 Dílčí závěr	18
3 Založení a vznik komanditní společnosti	20
3.1 Založení komanditní společnosti.....	20
3.2 Společenská smlouva.....	21
3.2.1 Obligatorní náležitosti společenské smlouvy	21
3.2.2 Další ujednání ve společenské smlouvě.....	23
3.3 Vznik komanditní společnosti	25
3.4 Dílčí závěr	28
4 Společníci komanditní společnosti	29
4.1 Komanditista.....	29
4.2 Komplementář	30
4.3 Dílčí závěr	32
5 Práva a povinnosti	33
5.1 Obecný úvod do práv a povinností společníků.....	33
5.2 Ručení společníků za závazky společnosti	33
5.3 Podíl na zisku	35
5.4 Povinnost nést ztrátu společnosti	36
5.5 Právo na informace	36
5.6 Vkladová povinnost	37
5.7 Zákaz konkurence	39
5.8 Právo na vypořádací podíl	40
5.9 Právo na podíl na likvidačním zůstatku.....	41

5.10 Dílčí závěr	42
6 Organizace společnosti	44
6.1 Obchodní vedení v komanditní společnosti	44
6.2 Statutární orgán v komanditní společnosti	45
6.3 Rozhodování o změně společenské smlouvy a o ostatních záležitostech.....	48
6.4 Dílčí závěr	49
7 Obchodní podíl	50
7.1 Přechod a převod podílu komplementáře	50
7.2 Přechod a převod podílu komanditisty	51
7.3 Dílčí závěr	55
8 Zánik účasti společníka na společnosti	56
8.1 Zánik účasti komanditisty na společnosti	56
8.2 Zánik účasti komplementáře na společnosti	57
8.3 Dílčí závěr	58
9 Zrušení a zánik komanditní společnosti.....	60
8.1. Zrušení komanditní společnosti	60
8.2 Dílčí závěr	63
10 Srovnání smlouvy o tichém společenství s komanditní společností	64
10.1 Smlouva o tichém společenství	64
10.2 Tichý společník.....	65
10.3 Vkladová povinnost tichého společníka	66
10.4 Zánik účasti tichého společníka na podnikání.....	68
10.5 Komparativní závěr.....	68
11 Právní úprava komanditní společnosti v Polské republice	70
11.1 Obecný úvod	70
11.2 Polská právní úprava komanditní společnosti	71
11.3 Komparativní závěr.....	73
Závěr.....	75
Resumé	78
Použitá literatura	80

Seznam zkratek

k.s.	- komanditní společnost
v.o.s.	- veřejná obchodní společnost
s.r.o.	- společnost s ručením omezeným
KSH	- kodeks spółek handlowych
ObchZ	- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Jako téma diplomové práce jsem si zvolil komanditní společnost. K této volbě mě vedla otázka minimálního střetu s touto formou obchodní společnosti v praxi. V oblibě ji překonaly kapitálové společnosti, především společnost s ručením omezeným. Neomezené ručení komplementářů odrazuje potencionální společníky a ti se raději uchylují k založení s.r.o. Vysoký základní kapitál s.r.o. nepřevažuje nad rizikem ztráty veškerého majetku. Dalším důvodem pro neoblíbenost této formy obchodní společnosti je nedokonalá právní úprava, na kterou jsem zaměřil majoritní část své práce.

Komanditní společnost se řadí mezi společnosti osobní, jejím výrazným znakem je existence dvou typů společníků. Komplementáři představují neomezeně ručící společníky s oprávněním k obchodnímu vedení. Komanditisté vnášejí do společnosti vklad a ručí za závazky společnosti jen do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku.

Ve své diplomové práci užívám především metody dedukce a analýzy. Dedukce představuje metodu, která používá k poznání pravdy systému deduktivních úsudků. Jde o odvozování pravdivých závěrů z pravdivých premis. Metoda analýzy spočívá v rozkládání celku na jednotlivé části.¹ V závěrečných kapitolách své práce jsem aplikoval srovnávací metodu. Srovnával jsem prvky s rozumným tertium comparationis. Použil jsem jak metodu mezinárodní, tak i vnitrostátní mikrokomparace.² Metodu vnitrostátní mikrokomparace jsem použil na srovnání tichého společenství s k.s. Při srovnání české a polské úpravy k.s. jsem aplikoval metodu mezinárodní mikrokompace.

Diplomová práce je členěna do jedenácti kapitol. Úvodní část práce pojednává o historickém vývoji k.s. od římského práva až po aktuální právní úpravu. Druhá až devátá kapitola je věnována jádru mé práce – zkoumání komanditní společnosti. V těchto kapitolách charakterizují současnou právní úpravu k.s. a zdůrazňují její hlavní nedostatky. Desátá kapitola se zabývá srovnáním k.s. s tichým společenstvím. Kapitola jedenáctá srovnává českou a polskou právní úpravu k.s. Závěr mé práce patří zhodnocení výsledků poznatků a návrhům na zdokonalení právní úpravy k.s.

¹ srov. KNAPP, Viktor. *Vědecká propedeutika pro právníky*. Praha: Eurolex, 2003, s. 76-77.

² srov. tamtéž s. 87-88.

Oporou při tvorbě diplomové práce se mi stala zejména kniha T. Dvořáka. Jeho publikace je jako jediná na českém trhu věnována komanditní společnosti. Dalším zdrojem při mé tvorbě byla komentářová literatura. Využívám i starší literaturu, neboť právní úprava k.s. je relativně ustálená. Na nízké množství literatury jsem narazil při srovnávání české a polské právní úpravy k.s. Ačkoli je Polská republika náš severní soused, knihkupectví v České republice nenabízejí jejich odbornou právnickou literaturu. Při vypracování jsem využíval odborných článků i soudní judikatury. Svoji práci obohacuji o názory renomovaných odborníků na obchodní právo. Doplnuji je o vlastní postoje, které odpovídají znalostem studenta pátého ročníku právnické fakulty.

Hlavním cílem mé diplomové práce je poskytnutí výkladu právní úpravy komanditní společnosti a komparace s polskou právní úpravou. Srovnání tichého společenství s komanditní společností je vedlejším cílem.

1 Historický exkurz

1.1 Kořeny v římském právu

Historické kořeny obchodních společností sahají do římského práva, kde vznikly tři soukromoprávní útvary, a to korporace, nadace a societas iuris civilis. Korporace a nadace byly na rozdíl od societas nadány právní subjektivitou.³

Societas nebyla právnickou osobou, ale jen závazkoprávním smluvním vztahem, a neměla tedy orgány ani stanovy. Vznikla na základě smlouvy, která se nazývala společenská smlouva, a zanikala vystoupením společníka či jeho smrtí. Societas představovala smluvní spojení dvou či více osob, které chtěly dosáhnout určitého dovoleného cíle, a za jeho dosažením vkládaly prostředky. Společníci si sjednávali podíl na zisku i ztrátě.

Z výše uvedeného vyplývá, že společenská smlouva zakládající societas, obvykle upravovala tři základní ujednání. Prvním byla vůle k dosažení společného cíle, který musel být dovolený. Druhé ujednání upravovalo spolupůsobení společníků, tedy kdo a jakým způsobem se podílí na societas, např. někteří se účastnili jen majetkovým vkladem, zatímco jiní nabídli své jméno či pracovní sílu. Třetí poslední ujednání upravovalo podíl jednotlivých společníků na zisku a ztrátě v rámci tohoto závazkového vztahu. Absence tohoto ujednání zakládala solidární podíl společníků jak na zisku, tak na ztrátě society. Nepřípustné bylo ujednání, ze kterého jeden společník nesl podíl jen na zisku a druhý jen na ztrátě. Společníci byli zodpovědní za dolus⁴ a culpa⁵. Jednotliví společníci měli možnost se žalovat, a to za pomoci žalob actio pro socio⁶ a actio communi dividendo^{7, 8}.

Komanditní společnost se vyvinula ze societas a nejčastěji připomínala námořní zápůjčku. Fenus nauticus či pecunia traiectica, jak byl tento institut označován, představoval zapůjčení kapitálu, jenž financoval námořní obchodní

³ srov. ELIÁŠ, Karel. *Obchodní společnost: základní otázky*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1994. s. 20.

⁴ Dolus je jakékoli lstivé jednání mající jiného oklamat nebo poškodit při sjednávání závazku. in BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2. přep. vyd. Praha: Academia, 1994. s. 95.

⁵ Culpa je nedbalost, neopatrnost, neúmyslné zavinění, např. nesouhlas vůle s projevem při sjednávání smlouvy - culpa in contrahendo. in BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2. přep. vyd. Praha: Academia, 1994. s. 80-81.

⁶ Actio pro socio je zaměřena na saldo, které zůstalo po vyrovnání. in BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2. přep. vyd. Praha: Academia, 1994. s. 255.

⁷ Actio communi dividendo je zaměřena na rozdělení spoluvlastnictví a přiznání individuálního vlastnického práva. in BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2. přep. vyd. Praha: Academia, 1994. s. 255.

⁸ srov. BLAHO, Peter.; HARAMIA, Ivan.; ŽIDLICKÁ, Michaela. *Základy římského práva*. 1. vyd. Bratislava: Manz, 1997. s. 379-382.

plavby. Jednalo se o tzv. smlouvu odvážnou neboli aleatorní, protože veškeré riziko nesl věřitel. Dlužník zodpovídal za neúspěch plavby, jen pokud námořní havárii zavinil, nerozlišovalo se přitom, zda šlo o zavinění úmyslné či nedbalostní. Na druhou stranu požíval věřitel právo, které mu dovoľovalo si sjednat neomezený úrok, tento úrok byl v 6. století limitován byzantským císařem Justinianem na 12 % ročně.⁹

1.2 Vývoj v Itálii ve 12. století

Následným vývojem vznikaly společnosti označované jako *societas maris*, které byly zakládány za účelem *ad proficuum maris*, tedy za účelem zisku z námořního obchodu.¹⁰ Nejčastěji jsou tyto společnosti spojovány se středomořskými přístavními městy Itálie.

Ve 12. století byly známy jako *commendy* a začaly pronikat i do jiných oborů tehdejšího podnikatelského života.¹¹ Toto období znamenalo pro historii k.s. období největšího rozvoje, těšila se oblibě po celé Evropě. Kapitál shromažďovali společně obchodníci a financující společníci. Obchodníci poskytovali jednu třetinu kapitálu a financující společníci dvě třetiny. Stejným poměrem se mezi ně dělila ztráta, ovšem při zisku měli obchodníci právo na sedm dvanáctin a financující společníci jen na pět dvanáctin. Tento nepoměr kompenzoval práci obchodníků.¹²

V 15. století žádali florentští kupci Signorii o „povolení obchodovat tak, jak je tomu u všech národů“, což vedlo v roce 1408 k přijetí zvláštního zákona o komanditní společnosti. Společníci se dělili na dvě kategorie, a to *tractator*, jenž představovali neomezeně ručící společníky a *commendator*, kteří ručili omezeně, pouze svým vkladem.¹³

1.3 Komanditní společnost v habsburské monarchii

V našich zemích upravoval k.s. zákon č. 1/1863 ř. z., všeobecný zákoník obchodní, ze dne 17. prosince 1862. Komanditní společnost zde našla místo v knize

⁹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 1.

¹⁰ srov. ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1995. s. 65.

¹¹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 2.

¹² srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 136.

¹³ srov. ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1995. s. 65-66.

druhé, oddílu druhém, části první. Systematicky byla zařazena mezi veřejnou obchodní společnost a akciovou společnost. Druhý oddíl druhé knihy se členil na dvě části, přičemž první se věnovala přímo komanditní společnosti a druhá obsahovala ustanovení týkající se komanditní společnosti na akcie.

Společníci k.s. se nazývali komanditisté¹⁴ a společníci osobně ručící. Ručení obou typů společníků se shodovalo s aktuální právní úpravou, tedy komanditisté ručili jen svými majetkovými vklady. U osobně ručících společníků nebylo účastenství tímto způsobem „obmezeno“.

Společenská smlouva nepotřebovala k platnosti písemné sepsání. Ohlášení o zřízení k.s. u obchodního soudu podávali všichni společníci. Tímto se potvrzovala jejich účast na společnosti. K obchodnímu vedení byli oprávněni pouze společníci osobně ručící. Komanditista jejich jednání odporovat nemohl. Pokud by jednal komanditista, aniž by prohlásil, že jedná jako prokurista nebo zmocněnec, pak by byl z jednání zavázán stejně jako osobně ručící společníci. Komanditista měl oprávnění provádět kontrolu hospodaření a vztahovala se na něj i konkurenční doložka.

1.4 Vývoj v Československu a aktuální právní úprava

Československá republika vznikla 28. 10. 1918. Téhož dne přijal Národní výbor zákon č. 11/1918 Sb., recepční zákon, jenž ihned nabyl účinnosti. Recepční zákon přejal veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení, aby předešel nesrovnalostem v právním řádu nově vzniklého státu. V roce 1924 judikoval Nejvyšší soud, že komanditní společnost může být společníkem veřejné společnosti i komplementářem jiné komanditní společnosti.¹⁵ V devadesátých letech zaujal Nejvyšší soud názor, že do roku 1950 nebyla k.s. právnickou osobou.¹⁶ Zmíněné rozhodnutí se opíralo o dobovou judikaturu, například o rozhodnutí, které uvádělo: *„Veřejná obchodní společnost není právnickou osobou, třebaže společenské jmění*

¹⁴ Všeobecný zákoník obchodní ze dne 17. prosince 1862 uváděl pojem komanditisté ve tvaru kommanditisté.

¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 1924 in HERMANN-OTAVSKÝ, Karel. *Všeobecný zákoník obchodní a pozdější normy obchodního práva v zemích historických*. 1. díl. Praha: Československý Kompas, 1929.

¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 1999, sp. zn. 29 Cdon 173/96. in Válková, Helena. *Nejvyšší soud České republiky: Právní povaha komanditních společností z hlediska restituce*. Právní rozhledy, 1999, roč. 6, č. 6, s. 329 – 331. Po revoluci v roce 1989 nastala potíž spočívající v restituci majetku společníků k.s., neboť restituce byla omezena jen na majetek fyzických osob. Ve prospěch společníků k.s. rozhodl Nejvyšší soud v roce 1999.

*společníků je odděleno fakticky i právně od jejich soukromého jmění.*¹⁷ Ačkoli se rozhodnutí věnovalo v.o.s., lze jej analogicky použít i na k.s.

Po 2. světové válce dochází k postupnému útlumu obchodních společností, který byl završen přijetím zákona č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, ze dne 25. října 1950. Národní shromáždění Československé republiky ustanovením § 563 odst. 2 ex lege zrušilo obchodní společnosti k 1. 1. 1951, a to bez náhrady. Komanditní společnost nenašla místo ani v zákoně č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník.

Po sametové revoluci v roce 1989 žádala společnost znovuzrození podnikatelského života a obchodních společností. Novela hospodářského zákoníku provedená zákonem č. 103/1990 Sb., jenž nabyl účinnosti 1. 5. 1990, uvedla k.s. zpět do života. Zavedla však pouhé dvě ustanovení o k.s., a to § 106r a § 106s. Rozsahem neobsáhla úprava k.s. se opírala o veřejnou obchodní společnost, jejíž ustanovení se užilo, pokud zákon nestanovil jinak. Následující ustanovení § 106t charakterizovalo komanditní společnost na akcie, což představovalo spojení komanditní a akciové společnosti. Komanditní společnost na akcie se odlišovala od běžné k.s. tím, že kapitál, který do ní komanditisté vložili, byl rozdělen na akcie znějící na jméno. Komanditistům příslušelo právo na dividendu.¹⁸ Poměry společnosti se obdobně řídily předpisy pro k.s. a pro a.s. Právní úprava a.s. byla obsažena v zákoně č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech. Akcionáři volili dozorčí radu a oprávnění k řízení společnosti měli osobně ručící společníci.

Zlom nastal 1. 1. 1992, kdy vstoupil v účinnost zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Na tomto zákoně se usneslo Federální shromáždění České a Slovenské Federativní republiky dne 5. listopadu 1991. Od účinnosti byl dodnes tento zákon více než padesátkrát novelizován. Nahradil v celém rozsahu hospodářský zákoník, který vycházel z administrativně direktivní soustavy hospodářského řízení. Jednalo se o zásadní reformu právního řádu, která umožnila přechod k tržní ekonomice. Do právní úpravy se v rozsáhlejší úpravě vrátila k.s., která se nalézala v části druhé, hlavě první. Místo získala mezi veřejnou obchodní společností a společnostmi s ručením omezeným.

¹⁷ Rozhodnutí č. 6154 Vážného sbírky z roku 1926. in Válková, Helena. Nejvyšší soud České republiky: Právní povaha komanditních společností z hlediska restituce. Právní rozhledy, 1999, roč. 6, č. 6, s. 329-331

¹⁸ Vaněk, Slavoj in Jirka, Jindřich. *Hospodářský zákoník : úplné znění po novelizaci zákonem č. 103/1990 Sb., s komentářem*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1990. s. 21–22.

1.5 Dílčí závěr

Úvodní kapitolu jsem věnoval historickému vývoji k.s. Soustředil jsem se ryze na historii k.s., kterou jsem zpracoval v systematicky členěných podkapitolách podle historického období.

V této kapitole se opírám zejména o starší publikace, jedinou novější je publikace T. Dvořáka. Použití starší literatury nepokládám za negativum, neboť pohled na historický vývoj je ustálený. Kromě odborných publikací jsem využíval zákony vztahující se k jednotlivým obdobím.

Osobně jsem názoru, že k.s. je právem řazena mezi nejstarší právní formy obchodních společností. V této kapitole, která prokázala hluboké historické kořeny k.s., mě nejvíce zaujalo období největšího rozvoje k.s. Tedy období, kdy se z původní society maris stal oblíbený institut, který se dostal i do jiných odvětví tehdejšího podnikatelského života. Zejména mě zaujalo, že společníci vykazovali základní charakteristické znaky dnešních společníků. Na jedné straně stál obchodník a na druhé straně osoba poskytující vklad na jeho podnikatelskou činnost. Případný zisk si poté mezi sebe rozdělili. I ve všeobecném obchodním zákoníku se v základních rysech tehdejší právní úprava společníků blížila dnešní úpravě. Ti, se stejně jako dnes dělili na komanditisty a osobně ručící společníky (dnes komplementáře). I ručení společníků se shodovalo s dnešní právní úpravou. K obchodnímu vedení byli i tehdy oprávněni osobně ručící společníci. Na rozdíl od dnešní právní úpravy se na komanditistu vztahovala konkurenční doložka.

Po zrušení obchodních společností v padesátých letech minulého století k.s. ožila až novelou hospodářského zákoníku v roce 1990. Dnes je účinný zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně i přes dlouhou tradici získala k.s. jen pár ustanovení, přičemž se na ni použijí přiměřeně ustanovení o v.o.s. a na právní postavení komanditistů ustanovení o s.r.o. Z mého pohledu je takovéto místo k.s. nezasloužené, neboť se jedná o plnohodnotnou obchodní společnost.

2 Charakteristika komanditní společnosti

2.1 Právní a majetková charakteristika

Komanditní společnost je právnickou osobou založenou pouze za účelem podnikání. Řadíme ji mezi společnosti osobní. Nelze však mluvit o ryze osobní společnosti, neboť spojuje znaky osobní i kapitálové společnosti. Nachází se na pomezí obou typů společností, proto se také někdy hovoří o společnosti smíšeného charakteru.¹⁹ Konkrétně vykazuje prvky v.o.s. a s.r.o.

Znakem osobní společnosti je postavení komplementářů, kteří představují neomezeně ručící společníky a dávají k dispozici svoji pracovní sílu. Dalším znakem osobní společnosti je nepřevoditelnost obchodního podílu komplementáře. Zákon nepředepisuje pro k.s. žádné zvláštní orgány společnosti, na rozdíl od kapitálových společností. Osobní vazba společníků na společnost se projevuje i jejím možným zrušením v případě jejich výpovědi, smrti či zániku. Na druhou stranu, znakem kapitálové společnosti je právní postavení komanditisty. Ten představuje kapitálový prvek²⁰, neboť se na jeho právní postavení podpůrně použijí ustanovení o s.r.o., tedy ustanovení kapitálové společnosti. Komanditisté mají vkladovou povinnost a zákon určuje i minimální výši vkladu, ručí jen do výše nesplaceného vkladu a jejich obchodní podíl je převoditelný. Zákon neohraničuje počet společníků, tím je narušena jejich osobní účast na společnosti. Na základě výše uvedeného výčtu spějí k názoru, že prvky osobní společnosti však převládají. Zejména osobní vazba společníka na společnost, a proto je k.s. správně řazena mezi společnosti osobní.

Právní úprava k.s. není rozsáhlá, proto pokud ObchZ nestanoví jinak, použije se také zákonná úprava v.o.s. a pro právní postavení komanditisty se přiměřeně použijí ustanovení o s.r.o. V některých případech se jeví nezbytné použití i jiných ustanovení o obchodních společnostech, např. pro úpravu vztahů společnosti s třetími osobami. Avšak pokud existuje speciální ustanovení o k.s., bude mít vždy přednost před obecnou úpravou.

Komanditní společnost musí založit minimálně dvě osoby. Po celou dobu fungování společnosti v ní musí působit alespoň jedna osoba v postavení komanditisty a jedna v postavení komplementáře. Společníkem může být osoba

¹⁹ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 322.

²⁰ srov. POKORNÁ Jarmila in KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. s. 300.

fyzická či právnická, tuzemská i zahraniční. Horní hranice počtu společníků není omezena. Společnost stanoví ve společenské smlouvě, který ze společníků bude mít postavení komplementáře a který komanditisty. Společníci musí být každý v jiném postavení, osoba představující komanditistu nemůže být zároveň komplementářem.

Komanditisté ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku. Po splacení vkladu a zapsání této skutečnosti do obchodního rejstříku již komanditisté neručí.²¹ Na druhou stranu komplementáři ručí za závazky společnosti celým svým majetkem.

Vdaný či ženatý komplementář fyzická osoba ručí nejen svým osobním majetkem, ale i majetkem ve společném jmění manželů. Ustanovení § 143 odst. 1 OZ stanoví, že společné jmění manželů zahrnuje i závazky, které některému z manželů vznikly za trvání manželství. Výjimkou jsou závazky týkající se majetku patřícímu výhradně jednomu z nich, a závazky, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.²² Rozdíl mezi společníky se nenalézá jen ve výši jejich ručení, nýbrž i v postavení ve společnosti.

Na rozdíl od komanditistů, kteří mají zákonem danou vkladovou povinnost do společnosti, komplementářům přísluší obchodní vedení společnosti při splnění zákonem daných požadavků.²³ Komplementář musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti podle zvláštního zákona a zároveň u něj nesmí být dána překážka provozování živnosti stanovená zvláštním právním předpisem bez ohledu na předmět podnikání společnosti. Za právnickou osobu komplementáře vykonává práva a povinnosti spojené s účastí ve společnosti její statutární orgán, popřípadě jím pověřený zástupce splňující zákonné podmínky stejně jako komplementář fyzická osoba.

Zisk se rozděluje na část připadající společnosti a část připadající komplementářům. Zatímco zisk připadající společnosti se nejprve zdaní a poté se rozdělí komanditistům, zisk připadající komplementářům se nejprve mezi ně rozdělí a až poté si každý komplementář zisk zdaní.

²¹ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 323.

²² srov. tamtéž s. 322.

²³ srov. POKORNÁ Jarmila in KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. s. 289.

Jako obchodní společnost zapisovaná do obchodního rejstříku musí mít svoji obchodní firmu, tedy název, pod kterým podniká a činí právní úkony. Ze zákona musí firma obsahovat dodatek označující její právní formu. Zákon uvádí taxativní výčet možných dodatků („komanditní společnost“, „kom.spol.“, „k.s.“).

Komanditní společnost nesmí být bankou, pojišťovnou, investiční společností, investičním fondem a penzijním fondem.²⁴

2.2 Použití ustanovení o v.o.s. a s.r.o.

Jak již bylo výše uvedeno, pokud obchodní zákoník nestanoví jinak, použije se na k.s. přiměřeně zákonná úprava v.o.s. a na právní postavení komanditisty se použijí ustanovení o s.r.o. Tato podkapitola slouží k orientaci, vyjmenovává ustanovení upravující v.o.s. a s.r.o., které se použijí na k.s. a na právní postavení komanditisty.

Nejdříve jsem si vytvořil vlastní názor na použitelná ustanovení, která jsem následně porovnal s ustanoveními, které uvádí I. Štenglová v komentáři obchodního zákoníku.²⁵ Mohu zhodnotit, že úpravy se v oblasti ustanovení o v.o.s. zcela shodovaly. Co se týče použitelných ustanovení o s.r.o., moje úvahy se lišily od I. Štenglové. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl opřít tuto podkapitulu i o názory J. Pokorné a T. Dvořáka.

Z ustanovení o v.o.s. se na k.s. částečně použije ustanovení § 79 odst. 1 ObchZ, které normuje, že práva a povinnosti společníků se řídí společenskou smlouvou. Ustanovení § 79a ObchZ se uplatní na komplementáře, podle tohoto ustanovení je komplementář povinen při plnění svých povinností postupovat s péčí řádného hospodáře. Vkladovou povinnost upravuje ustanovení § 80 ObchZ, které se na k.s. použije komplexně. Obchodní vedení upravuje ustanovení § 81 ObchZ, zde se však pojmem společník míní komplementář.²⁶

Oprávnění společníka podat jménem společnosti žalobu o náhradu škody proti společníkovi, který odpovídá společnosti za škodu, a žalobu o splacení vkladu proti

²⁴ srov. POKORNÁ Jarmila in KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. s. 289.

²⁵ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 324.

²⁶ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 324; POKORNÁ, Jarmila. in POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník - Komentář I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009, s. 475.

společníkovi, který je se splacením vkladu v prodlení upravuje ustanovení § 82a ObchZ. Ustanovení § 83 ObchZ umožňuje přistoupení společníka do společnosti, anebo vystoupení společníka ze společnosti, změnou společenské smlouvy. Ustanovení se použije jak na komplementáře, tak i na komanditisty. Ustanovení § 84 ObchZ zakotvuje zákaz konkurence komplementářů. Na k.s. se použijí i ustanovení §§ 86 a 87 ObchZ. První ustanovení zakotvuje, že společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Druhé ustanovení upravuje ručení společníka přistupujícího do již vzniklé společnosti a ručení společníka při zániku jeho účasti za trvání společnosti. V plném rozsahu se použije ustanovení § 88 ObchZ týkající se důvodů zrušení společnosti. Ustanovení §§ 90 a 91 se použijí komplexně, první se upravuje oprávnění komplementáře podat návrh na zrušení společnosti soudem nebo vyloučení společníka porušujícího závažným způsobem své povinnosti. Druhé ustanovení se zabývá děděním obchodního podílu.²⁷

Z ustanovení o s.r.o. se na právní postavení komanditisty použijí následující ustanovení. Ustanovení § 106 odst. 2 od třetí věty. Vkladovou povinnost komanditisty upravují ustanovení § 108 odst. 2 ObchZ a § 109 odst. 2 a 3 ObchZ.²⁸ Pohledávku komanditisty vůči společnosti lze za podmínek ustanovení § 108 odst. 2 ObchZ započíst na splacení peněžitého vkladu komanditisty do základního kapitálu komanditní společnosti.²⁹

Na obchodní podíl komanditisty se aplikuje ustanovení § 114 odst. 3 ObchZ. Zmíněné ustanovení upravuje zvyšování obchodního podílu komanditisty a také obchodní podíl ve spolumajitelství. Převod obchodního podílu komanditisty upravuje ustanovení § 115 ObchZ. Na přechod obchodního podílu komanditisty se použije § 116 odst. 1 a 2 ObchZ. V druhém odstavci lze použít jen větu třetí, čtvrtou a šestou. V případě, kdy má přejít obchodní podíl komanditisty na komplementáře nastává nemožnost dědění a aplikuje se § 113 odst. 5 a 6 ObchZ.³⁰ Ustanovení § 117 ObchZ

²⁷ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 324; POKORNÁ, Jarmila. in POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník - Komentář I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009, s. 479 - 493.

²⁸ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 325.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 224/2004.

³⁰ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 142; POKORNÁ, Jarmila. in POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník - Komentář I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009, s. 483, 492 - 493.

upravuje rozdělení obchodního podílu. Na právní postavení komanditisty lze vztáhnout i ustanovení § 149a ObchZ.³¹

Podle názoru I. Štenglové se na právní postavení komanditistů nepoužije ustanovení § 105 odst. 3 ObchZ, které určuje horní hranici počtu společníků.³² V tomto s ní plně souhlasím, neboť zmíněné ustanovení neupravuje právní postavení komanditisty. I. Štenglová neuvádí mezi ustanoveními § 113 odst. 3, 4 ObchZ, zatímco J. Pokorná ano.³³ Tato ustanovení se týkají práv a povinností společníků, první z nich možnosti výzvy ke splacení vkladu pod pohrůžkou vyloučení, a druhé možnosti vyloučení společníka pro nesplnění povinnosti. Odpověď na tento rozpor jsem našel v publikaci T. Dvořáka. „*V minulosti vznikaly dílčí pochybnosti, zda je možné komanditistu vyloučit ze společnosti pro nesplnění vkladové a/nebo popř. též příplatkové povinnosti cestou kadučního řízení podle ustanovení § 113 odst. 2-6 ObchZ. Kladnou odpověď zaujaly nicméně všechny relevantní autority v oboru, stejný názor zastává právní praxe ve své většině dodnes.*“³⁴ Za zmíněné relevantní autority považuje K. Eliáše, I. Pelikánovou a J. Pokornou. Zároveň uvádí, že odlišný názor zastává J. Dědič.³⁵

2.3 Dílčí závěr

V rámci druhé kapitoly jsem se zaměřil na obecnou charakteristiku k.s. Při tvorbě první podkapitoly jsem vycházel z ObchZ a jeho komentovaného znění. První podkapitola má sloužit jako obecný úvod do kapitol následujících. Druhou podkapitolu jsem založil na vlastních úvahách, které jsem podepřel názory I. Štenglové, J. Pokorné a T. Dvořáka. Komplexní zpracování problematiky použití ustanovení o v.o.s a s.r.o. na k.s. a právní postavení komanditisty jsem v literatuře objevil jen v komentáři obchodního zákoníku od I. Štenglové. Mohu zhodnotit, že literatura je v této oblasti chudá.

³¹ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 325.

³² srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 325.

³³ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 325; POKORNÁ, Jarmila. in POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník - Komentář I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009, s. 485 - 486.

³⁴ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 153.

³⁵ srov. tamtéž s. 153.

Výběr použitelných ustanovení o v.o.s. na k.s. mi nečinil problém, na druhou stranu bylo obtížné vymezit, která ustanovení o s.r.o. se použijí na právní postavení komanditisty. Podle názoru I. Štenglové se na právní postavení komanditistů nepoužije ustanovení § 105 odst. 3 ObchZ, které určuje horní hranici počtu společníků. Tento názor s ní sdílím, neboť zmíněné ustanovení neupravuje právní postavení komanditisty. Problematictější oblastí je ustanovení § 113 odst. 3, 4 ObchZ. Zatímco je I. Štenglová v komentáři obchodního zákoníku neuvádí, J. Pokorná ano. Podle T. Dvořáka se tyto ustanovení na právní postavení komanditisty použijí, neboť takovýto názor sdílí autority v oboru, jako jsou K. Eliáš, I. Pelikánová a J. Pokorná. Proti jejich názoru stojí J. Dědič.

Co se návrhu *de lege ferenda* týče, právní úprava k.s. je roztříštěná a chaotická. Nejproblematictější oblastí je aplikace ustanovení o s.r.o. na právní postavení komanditisty. V návrhu zákona o obchodních korporacích, který bude pokračováním rekodifikace soukromého práva, je takováto chaotická aplikace částečně potlačena. Podpůrně se na k.s. použijí ustanovení o v.o.s., ovšem ustanovení o s.r.o. se použijí pouze omezeně tam, kde je na ně výslovně odkázáno. Pokud se tento návrh podaří schválit, trůfám si říci, že to bude jistě krok správným směrem.³⁶

³⁶ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>; Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

3 Založení a vznik komanditní společnosti

3.1 Založení komanditní společnosti

Obecná ustanovení o obchodních společnostech, tedy i k.s. upravuje část druhá, hlava první, díl první, § 57 an ObchZ. Zvláštní úpravu založení k.s. nalézáme v ustanoveních §§ 94, 95 a 96 ObchZ.

Komanditní společnost se zakládá písemnou společenskou smlouvou. Zakladatelská listina nepřipadá v úvahu, neboť společnost musí založit a po celou dobu v ní působit nejméně dvě osoby, z nichž jedna má postavení komplementáře a jedna postavení komanditisty.³⁷ Pravost podpisů všech společníků na společenské smlouvě musí být úředně ověřena. Obchodní zákoník stanoví v § 94 základní náležitosti společenské smlouvy. Absence kterékoli z náležitostí zakládá absolutní neplatnost smlouvy, a tudíž nemůže ani dojít k zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Pokud by rejstříkový soud pochybil a společnost zapsal do rejstříku, pak by nebylo možné napadnout platnost vzniku společnosti, jak uvádí ustanovení § 68a odst. 1 ObchZ. V tomto sdílím názor s I. Štenglovou, podle které ustanovení odstavce prvního zhojuje důsledky neplatnosti nebo neexistence právního úkonu, kterým byla společnost založena, od okamžiku vzniku společnosti v tom smyslu, že nemají důsledky, jinak s takovou neplatností spojované, ale zákon v některých případech zakládá důsledek jiný, totiž možnost v nejvážnějších případech prohlásit neplatnost společnosti.³⁸ Stejný názor zastává i T. Dvořák, který argumentuje principem ochrany práv nabytých v dobré víře a principem ochrany práv třetích osob.³⁹

Založená společnost postrádá až do svého vzniku právní subjektivitu, neboť ani není subjektem práva. Společnosti lze přiznat jen latentní existenci.⁴⁰ Německá právní teorie ji označuje jako tzv. předběžnou společnost, která byla založena, ale dosud neexistuje jako subjekt práva.⁴¹ Před vznikem společnosti je nutno vykonat řadu úkonů, které nejčastěji provádějí zakladatelé, v tomto případě komanditisté a

³⁷ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 338.

³⁸ tamtéž s. 259.

³⁹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 55.

⁴⁰ srov. KORECKÁ, Věra; POKORNÁ, Jarmila. *Jednání za obchodní společnosti od jejího založení do vzniku*. Obchodní právo, 1993, roč. 2, č. 10, s. 2.

⁴¹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 58.

komplementáři, nelze vyloučit i úkony osob rozdílných od zakladatelů. Z jednání však musí být patrné, že se jedná o úkony jménem společnosti.

Jednání učiněné jménem společnosti zavazují osobu, která tak jednala. Jednalo-li více osob, pak jsou zavázány společně a nerozdílně. Pokud společníci, popřípadě příslušný orgán společnosti, schválí do tří měsíců od vzniku společnosti tato jednání, pak platí, že je společnost schválenými jednáními vázána od počátku. Schvaluje se seznam jednání vytvořený zakladateli, pokud by zakladatelé některé jednání opomenuli, nebo by seznam nevytvořili, pak by solidárně odpovídali za škodu způsobenou věřitelům. Po schválení je statutární orgán povinen vyrozumět účastníky závazkových vztahů učiněných před vznikem společnosti. Schválení úkonů uskutečněné po uplynutí tříměsíční lhůty zůstává bez právních následků. K řešení toho stavu se nabízí postoupení pohledávky, které upravuje OZ.

3.2 Společenská smlouva

3.2.1 Obligatorní náležitosti společenské smlouvy

Obligatorní náležitosti společenské smlouvy:

1. firma
2. sídlo společnosti
3. předmět podnikání
4. určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby
5. určení, kteří ze společníků jsou komplementáři a kteří komanditisté
6. výše vkladu každého komanditisty

První z náležitostí je určení obchodní firmy (dále jen „firma“) a sídla společnosti. Firma je dle ustanovení § 8 odst. 1 ObchZ název společnosti, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku a činí pod ním právní úkony.

Firma se u k.s. skládá ze dvou částí, a to z kmene a dodatku. Kmen může být osobní, věcný, fantazijní či smíšený. Zákon nezakazuje ani kmen číselný.⁴² K odlišení firmy nestačí uvedení jiného místa podnikání.⁴³

Osobní firmu tvoří jméno zakladatelů nebo zakladatele, pokud však obsahuje jméno komanditisty, tak se stává neomezeně ručícím společníkem. Je-li součástí

⁴² srov. LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I*. Právní rádce. 2006, roč. 14, č. 12, s. 4.

⁴³ Jako příklad lze uvést Foto Karviná, k.s. a Foto Olomouc, k.s.

firmy jméno společníka, který přestal být společníkem k.s., může společnost dále užívat jeho jméno jen s jeho souhlasem. V případě smrti nebo zániku společníka se vyžaduje jeho předchozí souhlas anebo souhlas dědice či právního nástupce s užíváním jeho jména ve firmě. Věcný firemní kmen je odvozen od jejího předmětu podnikání. Pokud k.s. změní předmět podnikání, pak musí změnit i svůj kmen, aby nepůsobila proti zásadě pravdivosti. Fantazijní obchodní firma je zpravidla abstraktní a nepodává informaci ani o osobě podnikatele ani o předmětu podnikání.⁴⁴ Smíšená firma tvoří kombinaci osobní a věcné firmy a je v ní zastoupena jak složka věcná, tak i složka osobní.⁴⁵

Při tvorbě obchodní firmy je nutné dodržovat zásady. Obchodní zákoník uvádí zásadu nezaměnitelnosti, pravdivosti, jasnosti a jednotnosti. Zásada nezaměnitelnosti spočívá v tom, že firma nesmí působit klamavě a nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele. Používáním zákonem daného dodatku firmy je naplněna zásada pravdivosti. Zásadu jasnosti lze vyjádřit tak, že údaje o podnikateli v obchodní firmě jsou vyjádřeny srozumitelně, jasně a nezastírají pravý stav věci. Zásada jednotnosti znamená, že je podnikatel povinen vyvíjet své podnikatelské aktivity pod jednou firmou.

Dodatek obchodní společnosti je stanoven ze zákona jako obligatorní a označuje její právní formu. Dodatky určuje ObchZ v ustanovení § 95 jako „komanditní společnost“, „kom. spol.“, či „k.s.“. Pokud se k.s. zapíše do obchodního rejstříku s určitou zkratkou, nesmí její tvar v praxi měnit. Při právních úkonech může nepřesná či neúplná firma způsobit zaměnitelnost subjektu, a tím neplatnost právního úkonu.⁴⁶ K odlišení firem nestačí rozdílný dodatek označující jejich právní formu.⁴⁷

Sídlo právnické osoby upravuje OZ v ustanovení § 19c, jenž uvádí, že sídlo je adresa, kde společnost skutečně sídlí, tedy místo, kde je umístěna její správa a kde se s ní veřejnost může stýkat. V zakladatelském dokumentu postačuje pouhé označení obce, kde právnická osoba sídlí, do obchodního rejstříku se však musí zapsat přesná adresa.⁴⁸ Neuvedení přesné adresy v zakladatelském dokumentu považují za výhodné, neboť při případné změně sídla společnosti v rámci obce se

⁴⁴ srov. Bartošíková, Miroslava in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 21.

⁴⁵ srov. Bartošíková, Miroslava. In ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část : soutěžní právo*. 4. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. s. 112.

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 315/2001.

⁴⁷ Například Foto a.s. a Foto k.s.

⁴⁸ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 326.

nemusí změnit společenská smlouva. Ustanovení § 37 odst. 2 ObchZ normuje, že při návrhu na zápis do obchodního rejstříku je nutné doložení právního důvodu užívání prostor, do nichž umístil sídlo. K doložení právního důvodu užívání prostor postačuje písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny. Případně prohlášení osoby oprávněné nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem nakládat, že s umístěním souhlasí. Zákonné podmínky skutečného sídla může splňovat i budova, která je opatřena jen evidenčním číslem. To znamená, že se sídlo může nacházet i v budově dočasné povahy.⁴⁹

Komanditní společnost může být založena pouze za účelem podnikání. Proto se u ní zapisuje předmět podnikání, na rozdíl od akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným, které mohou být založeny i za jiným než podnikatelským účelem. Zapisuje se u ní předmět činnosti.

Další z podstatných náležitostí společenské smlouvy je dostatečná identifikace společníků, a to uvedením jména a bydliště v případě fyzické osoby, nebo uvedením firmy právnické osoby a jejího sídla.

Nezbytnou náležitostí společenské smlouvy je určení, kdo ze společníků má postavení komplementáře a kdo komanditisty. Toto rozlišení má vliv na práva a povinnosti společníků.

Komanditisté mají zákonnou povinnost vložit vklad, který může být peněžitý či nepeněžitý. V případě peněžitého vkladu částka musí činit nejméně pět tisíc korun českých. Nepeněžitý vklad musí být využitelný v podnikatelské činnosti společnosti a hodnota vkladu musí být zjiitelná a zapsaná v zakladatelském dokumentu. Vklad je komanditista povinen splatit bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti či po vzniku své účasti na společnosti, pokud společenská smlouva neurčuje jinou splatnost. Do obchodního rejstříku se zapisuje výše vkladu komanditisty a rozsah jeho splacení, jak uvádí ustanovení § 36 písm. b) ObchZ.

3.2.2 Další ujednání ve společenské smlouvě

Zákonná úprava k.s. se vyznačuje množstvím dispozitivních ustanovení, které poskytují zakladatelům společnosti možnost realizace jejich záměrů a plánů,

⁴⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 2. 2006, sp. zn. 7 Cmo 460/2005. in SVOBODA, Lukáš. Vrchní soud v Praze *Podmínky odmítnutí návrhu na zápis do obchodního rejstříku podaného na formuláři. Skutečné sídlo představované budovou s číslem evidenčním*. Soudní rozhledy, 2006, roč. 12, č. 10, s. 390.

umožňují jim dotvoření společnosti podle jejich vůle a nabízí jim samostatné doplnění zákonného rámce. Zákon ponechává na vůli společníků, zda se budou řídit zákonnou úpravou nebo ji modifikují vytvořením vlastní úpravy ve společenské smlouvě. Veškeré modifikace musí být v souladu se zákonem.

Zakladatelé mohou ve společenské smlouvě ustanovit konkurenční doložku i pro komanditistu. Tím mu zamezí, aby podnikal nebo se účastnil podnikatelské činnosti jiné osoby ve stejném odvětví. Ačkoli se neúčastní na obchodním vedení, tak má přístup k cenným informacím, které by mohl zneužít ve prospěch jiné společnosti.⁵⁰

Dalším důležitým ujednáním je rozdělení zisku a ztráty. Zisk se podle zákona dělí na dvě poloviny, část připadající společnosti a část připadající komplementářům. Společenská smlouva však může založit jiné rozdělení. Například si společníci mohou stanovit, že se zisk dělí mezi komplementáře rovným dílem a mezi komanditisty podle výše jejich vkladů. Stejně tak může společenská smlouva založit i podíl komanditistů na ztrátě, který by jinak nenesli.

Při hlasování disponuje každý společník jedním hlasem, ale společenská smlouva může určit i jiný počet hlasů. Společníci si tak mohou stanovit počet hlasů odvíjející se od jejich účasti ve společnosti, například u komanditistů podle výše vkladů.

Společenská smlouva se mění souhlasem všech společníků, společníci však mají možnost si ve společenské smlouvě ujednat, že ke změně společenské smlouvy postačuje souhlas většiny komplementářů spolu se souhlasem většiny komanditistů. Podle názoru I. Štenglové jsou tímto chráněna práva obou skupin společníků, neboť zákon brání tomu, aby jedna skupina společníků přehlasovala druhou.⁵¹ Osobně upřednostňuji variantu, kdy je nutný souhlas většiny komplementářů spolu se souhlasem většiny komanditistů. Jedná se o dvě různé skupiny společníků a je nemyslitelné, aby omezeně ručící komanditisté zatížili svým přehlasováním komplementáře, jenž ručí celým svým majetkem.

Z postavení společníků ve společnosti vyplývají jejich práva a povinnosti. Zákon ustavuje k obchodnímu vedení komplementáře. K ostatním záležitostem jsou

⁵⁰ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 333.

⁵¹ srov. ŠTENGLOVÁ in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. Vydání. Praha: C.H.BECK, 2006. s. 346.

ze zákona oprávnění všichni společníci, tedy komplementáři společně s komanditisty, většinou hlasů, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

Společenská smlouva může také upravit, jak komplementáři, jež jsou statutárním orgánem společnosti, budou jednat. Zákon stanoví, že každý je oprávněn jednat samostatně, pokud společenská smlouva nestanoví jiný režim. Ve smlouvě může být například ujednáno, že k jednání za společnost jsou povinni všichni komplementáři společně, nikoli každý samostatně, nebo že jsou povinni jednat společně jen k některým záležitostem.

Za neméně důležitá považují ujednání týkající se vkladu. Komanditisté vnášejí vklad, proto není na škodu zakotvit ve společenské smlouvě správce vkladu, lhůtu pro splacení vkladu a případné úroky z prodlení. Podle ObchZ je ke vkladu povinný jen komanditista, ale lze zakotvit i vkladovou povinnost komplementáře. Společenská smlouva může určit, že jsou zakladatelé povinni splatit vklady nebo jejich části před vznikem společnosti. V takovém případě musí být ustanoven ve společenské smlouvě správce vkladu. Může jím být některý ze zakladatelů, nebo pokud se jedná o peněžitý vklad, i banka.

Společníci mohou ve společenské smlouvě zmínit i účel, za kterým zřídili společnost a délku trvání společnosti.

Dále může společenská smlouva zakotvit úpravu převodu podílu komanditisty, důsledky smrti společníka na společnost a ustanovení, týkající se zániku společnosti - a to pravidla pro stanovení vypořádacího podílu a rozdělení likvidačního zůstatku.

Výše uvedené ujednání nelze považovat za vyčerpávající a taxativní. Obchodní zákoník obsahuje množství dispozitivních ustanovení, a tím dává společníkům prostor k vlastní úpravě vztahů.

3.3 Vznik komanditní společnosti

Obchodní společnost vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku. Návrh na zápis musí být podán do 90 dnů ode dne, kdy byl zakladatelům doručen průkaz živnostenského nebo jiného podnikatelského oprávnění. Návrh na zápis podepisují všichni společníci a podává se místně příslušnému krajskému soudu, v jehož obvodu se nachází obecný soud společnosti.

Do obchodního rejstříku se na základě ustanovení § 35 ObchZ zapisí:

- firma a sídlo

- předmět podnikání, a to taxativním výčtem podnikatelských aktivit
- právní forma právnické osoby, tedy komanditní společnost
- identifikační číslo, které jí přidělí rejstříkový soud; potřebná identifikační čísla sdělí rejstříkovému soudu příslušný orgán státní správy
- jméno a bydliště nebo firma a sídlo osoby, která je statutárním orgánem právnické osoby nebo jeho členem, s uvedením způsobu, jak jménem právnické osoby jedná, a den vzniku a zániku její funkce; je-li statutárním orgánem nebo jeho členem právnická osoba, též jméno a bydliště osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem
- jméno a bydliště prokuristy, jakož i způsob, jakým jedná, u právnické osoby identifikační číslo, pokud jí bylo přiděleno
- další skutečnosti, o kterých to stanoví právní předpis, např. zrušení obchodní společnosti, zahájení insolvenčního řízení...

Komplementáři prokazují, že splňují všeobecné podmínky provozování živnosti a že u nich nejsou dány překážky provozování živnosti. Tyto podmínky musí splňovat i statutární orgán či pověřený zástupce právnické osoby, která je statutárním orgánem k.s.

Zákon jako všeobecné podmínky provozování živnosti uvádí dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Tyto podmínky, které se vztahují na fyzickou osobu, musí každý uchazeč o živnostenské oprávnění splnit bez výjimky. Pro jednotlivé živnosti může zákon nebo jiný právní předpis stanovit i tzv. zvláštní podmínky jako je odborná či jiná způsobilost. V některých případech může být také vyžadována praxe v oboru, k němuž byla udělena živnost. Praxí se rozumí výkon odborné činnosti náležející do oboru živnosti. Odborná způsobilost se prokazuje dokladem vydaným buď jedné fyzické osobě, nebo podnikateli, příslušným odborným orgánem v souladu s právními předpisy. Pokud bude k.s. podnikat v oboru, který náleží mezi živnosti volné, není vyžadováno, aby uchazeč o oprávnění splnil zvláštní podmínky, tedy odbornou či jinou způsobilost.

Vedle všeobecných podmínek provozování živnosti zákon uvádí i překážky provozování živností. Komanditní společnost například nebude moci podnikat, pokud bude na její majetek prohlášen konkurz nebo bylo podnikateli zrušeno oprávnění nebo pokud byl fyzické osobě uložen trest zákazu provozování živnosti.

Komplementáři musí dále prokázat, že nejsou neomezeně ručícími společníky v jiné obchodní společnosti a že není dána překážka výkonu funkce dle ustanovení §

38l ObchZ. Splnění výše uvedených podmínek stvrzují čestným prohlášením s úředně ověřenými podpisy.

U statutárního orgánu se zapisuje den vzniku funkce na základě společenské smlouvy, při zapisování data zániku funkce se rovněž vychází ze společenské smlouvy. Prvotní zápis do obchodního rejstříku má pro společníky konstitutivní účinky, zatímco každá pozdější změna jen účinky deklaratorní.

Do obchodního rejstříku se zapisují i údaje týkající se prokuristy. Prokurista je fyzická osoba zmocněná prokurou ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku. Prokuru uděluje a odvolává statutární orgán k.s. Prokura zahrnuje i úkony, ke kterým se jinak vyžaduje plná moc. Výjimkou je zcizování a zatěžování nemovitostí, k těmto úkonům není prokurista oprávněn, ledaže jej k tomu výslovně opravňuje prokura. Účinnost prokury nastává zápisem do obchodního rejstříku.

Prokuru lze udělit i více osobám. V takovém případě jsou k zastupování a podepisování oprávněni buď každý samostatně, nebo tak, že je přítom potřeba souhlasného projevu vůle všech prokuristů nebo alespoň dvou z nich. Návrh na zápis prokury do obchodního rejstříku musí obsahovat i určení, zda každý prokurista může jednat samostatně, popřípadě kolik prokuristů musí jednat společně.

Obchodní zákoník uvádí jen výše uvedené omezení prokury. Pokud by prokura obsahovala jiné omezení, pak by nebyla způsobilá k zápisu do obchodního rejstříku. Posuzovala by se jako plná moc podle obecné úpravy OZ.⁵²

Překročil-li prokurista svá oprávnění vyplývající z udělené prokury, je podnikatel z jeho jednání zavázán, ledaže oznámil svůj nesouhlas osobě, se kterou prokurista jednal, bez zbytečného odkladu po tom, co se o překročení dozvěděl.⁵³

Prokura zaniká na základě důvodů, které působí zánik plné moci. Mezi tyto důvody patří smrt prokuristy, nebo zánik k.s. Prokurista je oprávněn podat výpověď a statutární orgán k.s. může prokuru odvolat. Prokura zaniká i dohodou stran nebo uplynutím času, byla-li sjednána na dobu určitou. Zánik prokury je vázán i na ztrátu způsobilosti prokuristy k právním úkonům. V době mezi zánikem prokury a výmazem z obchodního rejstříku je společnost nadále vázána jednáním prokuristy. Výjimku tvoří případ, kdy třetí osoba o zániku prokury věděla.⁵⁴

⁵² srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana; ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 46.

⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 21 Cdo 2207/2003.

⁵⁴ srov. Outláš, Anna. In ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část : soutěžní právo*. 4. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. s. 107.

3.4 Dílčí závěr

Třetí kapitolu jsem věnoval založení a vzniku k.s., při tvorbě jsem vycházel z komentovaného znění obchodního zákoníku, publikace T. Dvořáka a odborných článků. Kapitulu jsem obohatil i o aktuální judikaturu. Založení a vznik společnosti je v literatuře poměrně dobře zpracován.

V této kapitole mě zaujal názor I. Štenglové a T. Dvořáka týkající se pochybení rejstříkového soudu v případě, kdy zapíše společnost do obchodního rejstříku, ačkoli ve společenské smlouvě chybí některá z podstatných náležitostí. Přikláním se k názoru, že po zapsání do obchodního rejstříku by neměla být tato společnost prohlášena za neplatnou, neboť by byl porušen princip ochrany práv nabytých v dobré víře. Dále jsem se zabíral možností neuvést v zakladatelském dokumentu přesnou adresu sídla, nýbrž pouze obec. Při případné změně sídla v rámci obce nemusí dojít ke změně společenské smlouvy, což považuji za výhodné. V podkapitole věnující se vzniku k.s. jsem se zaměřil také na prokuru. Zabíral jsem se na omezení obsažené v prokuře. Pokud by prokura obsahovala jiné omezení, než které uvádí ObchZ, pak by nebyla způsobilá k zápisu do obchodního rejstříku. Taková prokura by se pak posuzovala jako plná moc podle obecné úpravy OZ.

De lege ferenda má být v zákoně o obchodních korporacích pojem založit nahrazen pojmem ustavit. Komanditní společnost se bude ustavovat, jako nyní, společenskou smlouvou. Poté budou mít zakladatelé šesti měsíční lhůtu na zapsání do obchodního rejstříku. Marným uplynutím této lhůty se bude mít za to, že zakladatelé od společenské smlouvy odstoupili. Lhůtu lze změnit společenskou smlouvou. Do právní úpravy k.s. má být vedle dnešní úpravy ručení komanditistů nově zahrnuta i komanditní suma, což je určená částka, do jejíž výše komanditisté budou alternativně ručit za závazky společnosti. Komanditní suma se stane náležitostí podléhající zápisu do obchodního rejstříku.⁵⁵

⁵⁵ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>

4 Společníci komanditní společnosti

V této kapitole se věnuji společníkům k.s., tedy komanditistovi a komplementáři. Kapitolu jsem pojal obecně, neboť považuji za vhodné nejprve čtenáře seznámit se společníky zevrubně, a až následně konkretizovat jednotlivé instituty v následujících kapitolách. Dílčí závěr jsem zaměřil na budoucí právní úpravu.

4.1 Komanditista

Komanditistou může být osoba plně způsobilá k právním úkonům. Jedná se tedy o osobu starší 18 let, popřípadě starší 16 let, která se souhlasem soudu uzavřela manželství. Může jím být i osoba mladší 16 let. Za tuto fyzickou osobu bude jednat zákonný zástupce či opatrovník s předchozím pravomocným souhlasem opatrovnického soudu. Za fyzickou osobu zcela či částečně zbavenou způsobilosti k právním úkonům jedná soudem ustanovený opatrovník.

„Komanditista představuje ve společnosti kapitálový prvek.“⁵⁶ Právní postavení komanditisty se neřídí jen ustanoveními o komanditní společnosti, ale i ustanovení o s.r.o. jak odkazuje ustanovení § 93 odst. 4 ObchZ.

Členství komanditisty vzniká buď originárně či derivátně. Originární vznik členství nastává, pokud nový člen nemá žádného právního předchůdce. Jedná se tedy o zakladatele, jenž podepsal platnou společenskou smlouvu, a společnost byla následně zapsána do obchodního rejstříku, popřípadě o osobu přistupující do již existující společnosti. Derivátní způsob vzniku členství se uskutečňuje na základě závěti, popřípadě děděním ze zákona nebo na základě přechodu podílu na právnickou osobu z jejího předchůdce.⁵⁷

Ustanovení § 97a ObchZ zakládá komanditistovi povinnost vložit do společnosti vklad v minimální výši pět tisíc korun českých. Vklad může být peněžitý i nepeněžitý, vkladovou povinnost komanditisty blíže vymezuje kapitola 5.6.

Obchodní podíl komanditisty může být převeden na základě ustanovení § 115 ObchZ, na které odkazuje ustanovení § 93 odst. 4.

Komanditista ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku. Obchodní zákoník upravuje i situace, kdy ručí

⁵⁶ POKORNÁ Jarmila in KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. s. 300.

⁵⁷ srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 151.

komanditista neomezeně. Obsahuje-li firma k.s. jméno komanditisty, pak ručí neomezeně, jak normuje ustanovení § 95 ObchZ. Neomezené ručení zde nastává z důvodu ochrany víry třetích osob.⁵⁸ Další situaci, při které ručí komanditista neomezeně celým svým majetkem, upravuje ustanovení § 101 odst. 2 ObchZ. Komanditista ručí neomezeně za závazky ze smluv, které jménem společnosti uzavřel bez zmocnění.

Obchodní vedení k.s. svěřuje ObchZ ustanovením § 97 odst. 1 pouze komplementářům, avšak v ostatních záležitostech⁵⁹ rozhodují komanditisté spolu s komplementáři většinou hlasů. I ke změně společenské smlouvy je zapotřebí souhlasu všech společníků. Souhlas komanditistů je zapotřebí i při uzavírání smluv podle ustanovení § 67a ObchZ.

Zisk se rozděluje na část připadající společnosti a část připadající komplementářům. Část připadající společnosti se nejprve zdaní a až poté rozdělí mezi komanditisty v poměru splacených vkladů. Ztrátu společnosti komanditisté neunesou, nestanoví-li společenská smlouva něco jiného. Na úhradu ztráty nejsou komanditisté povinni vrátet podíly na zisku, které již byly společností vyplaceny.

4.2 Komplementář

Komanditista a komplementář nemůže být v jedné komanditní společnosti jedna a táž osoba.⁶⁰ Na právní postavení komplementářů se použijí kromě ustanovení o k.s. i ustanovení o v.o.s., na které odkazuje ustanovení § 93 odst. 4 ObchZ. Komplementář nesmí být neomezeně ručícím společníkem v jiné obchodní společnosti.

Členství komplementáře vzniká buď originárně, nebo derivátně. O originární vznik členství se jedná v případě zakladatele společnosti, nebo pokud se jedná o osobu přistupující do společnosti. Přistupující komplementář ručí i za závazky společnosti vzniklé před jeho přistoupením. Od ostatních společníků může požadovat, aby mu poskytli náhradu za poskytnutí plnění a nahradili mu náklady s tím spojené. Derivátní způsob vzniku členství se uskutečňuje na základě závěti,

⁵⁸ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 328.

⁵⁹ Mezi ostatní záležitosti patří rozhodování o souhlasu s vyloučením zákazu konkurence pro komplementáře, o zrušení společnosti s likvidací apod. ŠTENGLOVÁ, Ivana In ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 330.

⁶⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. června 1999, sp. zn. Cmo 629/98.

popřípadě děděním ze zákona, nebo na základě přechodu podílu na právnickou osobu z jejího předchůdce.

Komplementář musí splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti, za takové podmínky zvláštní právní předpis uvádí dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Pro jednotlivé živnosti může zákon nebo jiný právní předpis stanovit i tzv. zvláštní podmínky jako je odborná či jiná způsobilost. Výše uvedené podmínky se vztahují na fyzické osoby. Pokud je komplementářem právnická osoba, pak vykonává práva a povinnosti spojené s účastí v k.s. její statutární orgán nebo jeho člen, popřípadě jím pověřený zástupce. Takovýto názor vyslovuje I. Štenglová.⁶¹ Zmíněný zástupce podléhá splnění výše uvedených podmínek. Dále nesmí být u komplementáře dána překážka provozování živnosti stanovená zvláštním právním předpisem bez ohledu na předmět podnikání k.s. U komplementáře nesmí být dána překážka výkonu funkce, kterou vymezuje ustanovení § 38l ObchZ.

Komplementář ručí za závazky společnosti celým svým majetkem. Ručení ženatého či vdaného komplementáře postihuje nejen osobní majetek, ale i majetek ve společném jmění manželů. Společné jmění manželů zahrnuje i závazky, které vznikly některému z manželů za trvání manželství. Výjimku tvoří závazky, které se týkají majetku patřícímu výhradně jednomu z nich, a závazky, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.

K obchodnímu vedení společnosti jsou oprávněni jen komplementáři, kteří představují i statutární orgán společnosti. Každý komplementář je oprávněn jednat jménem společnosti samostatně. Obchodní podíl komplementářů je nepřevoditelný. Platí pro ně zákaz konkurence. Ztrátu zjištěnou účetní závěrkou nesou společníci rovným dílem.

Komplementář je při plnění svých povinností povinen postupovat s péčí řádného hospodáře. Tedy s péčí řádnou, obezřetnou, preferující potřeby a zájmy společnosti před jeho vlastními zájmy a potřebami. Péče řádného hospodáře nezahrnuje požadavek odborné kvalifikace. I bez odborné kvalifikace musí postupovat tak, aby dosáhl výsledku co nejlépe.

⁶¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 324.

4.3 Dílčí závěr

V této kapitole jsem se zabýval společníky k.s. Jak jsem již v úvodu kapitoly předesťel, věnoval jsem se jim spíše obecně.

První podkapitola, věnovaná komanditistovi, charakterizuje jeho právní postavení ve společnosti, vznik členství a ručení. Na komanditistu jako společníka k.s. se přiměřeně použijí ustanovení o s.r.o., což činí problémy nejen laikům. O konkrétních ustanoveních, jež se na jeho postavení použijí, bylo pojednáno v druhé kapitole. V návrhu zákona o obchodních korporacích, který má poskytnout jednodušší orientaci v textu, budou jednotlivé odkazy co nejvíce eliminovány. Na právní postavení komanditisty se tedy již nebude přiměřeně používat ustanovení o s.r.o. Návrh zákona odkazuje na použití ustanovení o s.r.o. jen při určování výše vypořádacího podílu, který se vypočítá podle pravidel pro vypořádací podíl v s.r.o.⁶²

V druhé podkapitole charakterizují osobu komplementáře. Zaměřil jsem se zde zejména na podmínky, které musí splňovat osoba komplementáře. Dle návrhu zákona o obchodních korporacích se mají nadále na k.s. přiměřeně používat ustanovení o v.o.s. Z hlediska postavení komplementáře mě zaujalo ustanovení o splácení vkladu komplementáře. De lege ferenda může komplementář splácet svůj vklad i provedením, či prováděním prací nebo poskytnutím, či poskytováním služeb. Návrh zákona o obchodních korporacích nepřevzal ustanovení § 76 odst. 2 ObchZ. Komplementář už nebude muset splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Komplementářem však nebude moci být ten, na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs nebo byl návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnut pro nedostatek majetku anebo byl konkurs zrušen proto, že je jeho majetek zcela nepostačující. Komplementářem nebude moci být ani ten, jehož majetek je předmětem schváleného oddlužení.⁶³

⁶² *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>

⁶³ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>; Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

5 Práva a povinnosti

5.1 Obecný úvod do práv a povinností

Každý společník disponuje právy, ale zároveň je nucen plnit povinnosti. Práva a povinnosti si mohou společníci upravit společenskou smlouvou, přesněji řečeno modifikovat si svá práva a povinnosti co do obsahu. O obsahu společenské smlouvy již bylo pojednáno výše. Zároveň však modifikovaná práva a povinnosti musí zůstat v souladu s právní úpravou. Obchodní zákoník přispívá velkou měrou k úpravě práv a povinností, neboť mnoho ustanovení je dispozitivních. Společníci si tak mohou vykonstruovat strukturu práv a povinností v obchodní společnosti dle svých představ, ale musí se vyvarovat nezákonných úprav jako například, kdyby jeden společník měl pouze práva a druhý jen povinnosti.

Práva společníků můžeme rozdělit na majetková a nemajetková, majetkovým právem je právo na podíl na zisku. Mezi nemajetková práva patří zejména právo hlasovací, právo kontrolní a v neposlední řadě i právo na informace. Podobně členěny jsou i povinnosti, kupříkladu povinnost vkladová či povinnost ručení za závazky společnosti.

5.2 Ručení společníků za závazky společnosti

Zajištění ve formě ručení je u osobních obchodních společností nepostradatelné, neboť je to jejich charakteristický rys. Obchodní zákoník stanoví, jak společnost odpovídá za své závazky. Ručení společníků je koncipováno subsidiárně. Prvotně je nucena plnit závazky společnost. Až pokud není schopna plnit své dluhy, pak se věřitelé obrací na společníky. Pokud se na společníky obrátí věřitel s požadavkem úhrady dluhu, měli by o jeho jednání uvědomit společnost. Ta musí ručitele informovat o situaci a možných opatření. Zejména o námitkách, jako je například námitka promlčení. Společníci jako ručitelé disponují proti věřiteli námitkami, pokud jim společnost sdělí námitky a oni je neuplatní, pak ztrácí regres vůči společnosti, popřípadě vůči ostatním společníkům. Ručitel, který uspokojil věřitele, nabývá věřitelových práv.⁶⁴

Společníci k.s. se na rozdíl od společníků v.o.s. dělí na komanditisty, tedy osoby, které podle zákona ručí jen do výše nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku a komplementáře. Komanditista tedy ručí omezeně. Druhým

⁶⁴ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 76-77.

typem společníka v k.s. je komplementář. Ten ručí za závazky společnosti neomezeně celým svým majetkem. Pokud je komplementářů více, pak ručí za závazky solidárně, tedy společně a nerozdílně. Společníci si toto ustanovení nemohou upravit, neboť je kogentní. Jakákoli jiná úprava by byla absolutně neplatná.

Komplementář, jenž uhradil věřiteli dluh, se může obrátit s regresní náhradou na ostatní komplementáře, kteří pak plní proporcionálně. Regresní náhradu však nemůže požadovat po komanditistech, neboť nejsou solidární ručitelé.⁶⁵

Na druhou stranu, pokud dluh uhradil komanditista, pak se mu ze zákona plnění započítává na splacení jeho vkladu. K započtení není potřeba žádného dalšího úkonu. Je nutno oznámit a prokázat započtení společnosti, neboť statutární orgán musí tuto skutečnost zapsat do obchodního rejstříku. Zmíněnou skutečnost může nechat zapsat i komanditista. Pokud komanditista svůj vklad již splnil, pak může stejně jako komplementář požadovat regresní náhradu po společnosti. Nastane-li situace, že společnost neuhradí komanditistovi dluh, může požadovat úhradu po komanditistech, kteří nemají svůj vklad splacen. Jestliže mají všichni komanditisté vklad splacen, může regres požadovat po všech komanditistech ve výši jejich účasti na základním kapitálu.⁶⁶

Obchodní zákoník upravuje i zvláštní případy ručení komanditisty. Pokud je jméno komanditisty použito v obchodní firmě k.s., pak ručí stejně jako komplementář, tedy neomezeně. Stejně tak ručí za závazky ze smluv, které uzavřel bez zmocnění.

Ustanovení § 101 odst. 2 ObchZ normuje, že komanditista ručí za závazky ze smluv, které uzavřel bez zmocnění, ve stejném rozsahu jako komplementář. Na první pohled se jeví ustanovení jako bezvadné, ovšem J. Šilhán upozornil na pravý opak. Ustanovení opomíná zmínit neplatnost smlouvy, která byla komanditistou uzavřena bez zmocnění. Jako sankce pro komanditistu nastupuje neomezené ručení, které nemůžeme brát jako dostatečné vyvážení vzniklého závazku. Podle jeho názoru vede k téměř neomezené faktické moci komanditisty zavazovat k.s. bez zmocnění k čemukoliv, přičemž společnost nemá proti takovému jednání možnost efektivní obrany. Proto nelze i podle mého názoru považovat takto uzavřenou smlouvu za platnou a účinnou.⁶⁷

⁶⁵ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 77.

⁶⁶ srov. ŠTENGLOVÁ in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. Vydání. Praha: C.H.BECK, 2006. s. 371-372.

⁶⁷ ŠILHÁN, Josef. Komanditista jednající, ručící. In *Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings*, 1. Vyd. .Brno : Masaryk University, 2009. s. 1541.

Zanikne-li účast komplementáře na společnosti, ručí jen za závazky vzniklé přede dnem zániku jeho členství ve společnosti.⁶⁸

Zánik společnosti nemá vliv na ručení společníků, kteří budou za závazek ručit, do doby než zanikne. I přes zánik společnosti ručí stejně jako za jejího trvání, při rušení společnosti s likvidací ručí za závazky do výše svého likvidačního zůstatku, nesmí však ručit méně než za trvání společnosti. Z toho vyplývá, že komplementáři budou dále ručit neomezeně a solidárně, a komanditisté do výše svého likvidačního zůstatku, ne však méně, než ručili při zániku společnosti.⁶⁹

5.3 Podíl na zisku

Na základě účetní závěrky, kterou schvalují společníci společně, se určuje, zda dosáhla společnost zisku. Pokud zisku dosáhla, pak mají společníci právo na jeho rozdělení. Obchodní zákoník uvádí, že polovina zisku připadne komplementářům a druhá polovina společnosti, ustanovení je dispozitivní a společníci se od něj mohou ve společenské smlouvě odchýlit a stanovit jiné rozdělení. Ta část zisku, která připadla společnosti, se nejprve zdaní, a poté se rozdělí komanditistům v poměru splacených vkladů, i toto ustanovení je dispozitivní. Podle této konstrukce nemají komanditisté, kteří nesplatili vklad, nárok na podíl na zisku.⁷⁰ Zisk, který připadá komplementářům, se mezi ně dělí rovným dílem, pokud společenská smlouva nestanoví jinak.

Splatnost podílů není v úpravě k.s. stanovena, proto se pro komplementáře použije podpůrně ustanovení o v.o.s., a to ustanovení § 82 odst. 1 ObchZ, které uvádí, že podíl na zisku je splatný do tří měsíců od schválení řádné účetní závěrky.⁷¹ Výše uvedené ustanovení se nedotýká komanditistů, a proto je vhodné splatnost jejich zisku upravit ve společenské smlouvě.

Rozdělení zisku na dvě části, připadající společnosti a komplementářům, má své odůvodnění v jeho zdanění. Zatímco část připadající společnosti se nejprve zdaní a poté se přerozdělí komanditistům, tak část připadající komplementářům si zdaňují komplementáři samostatně jako součást příjmu.

⁶⁸ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 82.

⁶⁹ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 80.

⁷⁰ srov. ELIÁŠ, Karel. Ručení společníků v osobních obchodních společnostech. *Obchodní právo*, 1995, roč. 4, č. 12, s. 6.

⁷¹ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 86.

5.4 Povinnost nést ztrátu společnosti

Z ustanovení § 103 odst. 3 vyplývá, že případnou dosaženou ztrátu společnosti nesou především komplementáři. Komanditisté se podílejí na úhradě ztráty společnosti, pokud to stanoví společenská smlouva. V případě, že se komanditisté podílejí na úhradě ztráty, tak nejsou povinni vracet podíly na zisku, které již byly společností vyplaceny. Ztráta společnosti se zjišťuje účetní závěrkou. Pokud se nepodílí na úhradě ztráty i komanditisté, pak ji komplementáři nesou rovným dílem, nestanoví-li společenská smlouva jiné rozdělení.

Komanditisté mohou přispět na krytí ztráty společnosti příplatkovou povinností. Tuto povinnost může komanditistům uložit společenská smlouva na základě ustanovení § 121 ObchZ. Výši příplatku lze uložit omezeně, maximálně do 50 % vkladu komanditisty. Příplatkovou povinnost nelze uložit jen některým komanditistům, nýbrž všem bez výjimky. Příplatek lze učinit jen v peněžitě podobě. Příplatkovou povinnost lze uložit i opakovaně, ale v součtu nesmí převýšit polovinu vkladu komanditisty. Příplatek lze i vrátit v případě, že se ukáže, že není potřeba. Ale jen ve výši, ve které přesahuje ztrátu společnosti.⁷²

Obchodní zákoník stanoví, že k úhradě ztráty lze použít i prostředky fakultativně zřízeného rezervního fondu.⁷³

5.5 Právo na informace

Obecně právo na informace upravuje ustanovení § 81 odst. 5 ObchZ. Toto ustanovení zakotvuje povinnost společníka pověřeného obchodním vedením, aby ostatní společníky na požádání informoval o všech záležitostech společnosti. Zároveň přiznává společníkům oprávnění k nahlížení do všech dokladů společnosti a možnost kontroly údajů v nich obsažených, a to i za pomoci zmocněného auditora či daňového poradce. Pokud nejsou k obchodnímu vedení pověřeni všichni společníci, pak právo na informace mají nejen komanditisté, ale i nepověření komplementáři.⁷⁴

Právo na informace komanditisty upravuje ustanovení § 98 ObchZ. Komanditista je společníkem, který není oprávněn k obchodnímu vedení společnosti, a proto mu výše zmíněné ustanovení dává možnost průběžné kontroly hospodaření

⁷² srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 88 – 89.

⁷³ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 255 - 256.

⁷⁴ srov. POKORNÁ Jarmila in KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. s. 297 - 298.

společnosti. Komanditista disponuje oprávněním k nahlížení do účetních knih a účetních dokladů. Přičemž v účetních knihách a dokladech může kontrolovat obsažené údaje, a to osobně, ale i prostřednictvím zmocněného auditora. Osoba auditora je v zákoně zakotvena, neboť komanditista nemusí být vždy kvalifikovaný odborník, aby porozuměl účetnictví. Dále má právo na vydání stejnopisu účetní závěrky a právo požadovat od komplementářů informace o všech záležitostech společnosti.

Právo na informace může být společenskou smlouvou rozšířeno, v žádném případě jej nelze zúžit.⁷⁵ Společenská smlouva by měla pamatovat na úpravu nakládání s obchodním tajemstvím, například upravit povinnost společníků zachovat mlčenlivost o všech informacích, které se prostřednictvím práva na informace dozví, popřípadě zachovat mlčenlivost jen o některých skutečnostech.

5.6 Vkladová povinnost

Obchodní zákoník stanoví vkladovou povinnost komanditistů, a to ve výši minimálně pět tisíc korun českých. Tato částka je pouze minimální, společenská smlouva může stanovit vyšší částku, popřípadě pro každého komanditistu částku rozdílnou. V úvahu přichází ustanovení § 109 odst. 2 ObchZ, které stanoví pro společníky s.r.o., že jejich vklad musí být v celých tisících. Jak již bylo pojednáno výše, tak se na právní postavení komanditistů použijí subsidiárně ustanovení o s.r.o.

Otázka zákonné výše vkladu vyvolává neshody, zastávám názor T. Dvořáka, který neshledává žádný rozumný důvod pro stanovení jakékoliv výše vkladu v k.s.⁷⁶ Jak již bylo pojednáno v této kapitole, závazky k.s. jsou zajištěny neomezeným ručením komplementářů.

Každý komanditista má pouze jeden vklad, pokud se tedy rozhodne vložit další vklad, pak již nelze další plnění považovat za vklad, ale spíše za doplatek k původnímu vkladu.⁷⁷ Vkladovou povinností mohou být postiženi i komplementáři, pokud tak stanoví společenská smlouva.

Splatnost vkladu komanditisty upravuje ustanovení § 97a ObchZ, které normuje, že komanditista je povinen splatit vklad bez zbytečného odkladu po vzniku

⁷⁵ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. Vydání. Praha: C.H.BECK, 2006. s. 348.

⁷⁶ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 106.

⁷⁷ srov. tamtéž s. 105.

společnosti, či po vzniku jeho účasti na společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví lhůtu jinou. Podle názoru T. Dvořáka nemusí mít společníci před prvozápisem do obchodního rejstříku splacenou část peněžitého vkladu, tak jak je tomu u s.r.o.⁷⁸ Pokud se dostane společník se splacením vkladu do prodlení, pak je povinen platit úrok 20% z dlužné částky p.a., úrok z prodlení přitom zakotvuje ustanovení § 80 odst. 2 ObchZ. Společenská smlouva může stanovit zvýšení, snížení nebo úplné vyloučení úroku z prodlení. Zvýšený úrok z prodlení musí být v souladu s dobrými mravy a ekvitou.

Vkladová povinnost se rozpadá na dvě povinnosti, a to povinnost upisovací a povinnost uhrazovací.⁷⁹ Přijetí závazku společníka, resp. zakladatele, že poskytne společnosti předmět vkladu ve stanovené hodnotě, se označuje jako povinnost upisovací. Povinnost uhrazovací spočívá v předání upsaného vkladu a převedení vlastnického práva na společnost.

Předmět vkladu může být peněžitý či nepeněžitý. V případě peněžitého vkladu se jedná o peníze v české či zahraniční měně. Nepeněžitý vklad musí být využitelný v podnikatelské činnosti společnosti, a hodnota vkladu musí být zjistitelná a vyjádřitelná v penězích. Hodnota vkladu musí být určena ve společenské smlouvě, nesmí být vyšší, než jaká je reálná hodnota vkladu. Pokud hodnota vkladu poklesne mezi založením a vznikem společnosti pod hodnotu určenou ve společenské smlouvě, je společník povinen rozdíl doplnit.

Jelikož není nutné, aby byly vklady do společnosti plně či částečně splaceny, nemusí se ustavovat správce vkladu. Může však nastat případ, kdy chtějí společníci postihnout vkladovou povinností splatit alespoň částečně svůj vklad. Na tuto skutečnost by měla pamatovat společenská smlouva a ustanovit správce vkladů z řad zakladatelů, popřípadě banku. Za splacení vkladu se považuje okamžik předání správci vkladu. Peníze a movitosti se splácejí předáním správci, popř. připsáním na účet. Vklad nemovitosti evidované v katastru nemovitostí je splacen, až když správce vkladu obdrží písemné prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem o vkladu a předmětu vkladu spolu s předáním nemovitosti.

Mezi obchodní společnosti, které vytváří povinně základní kapitál, patří i komanditní společnost. Základní kapitál se však u k.s. nezapisuje do obchodního

⁷⁸ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 106.

⁷⁹ srov. tamtéž s. 106.

rejstříku, neboť závazky třetích stran jsou zajištěny především neomezeným ručením komplementářů.

5.7 Zákaz konkurence

Ustanovení § 65 ObchZ upravuje obecně zákaz konkurence, v prvním odstavci odkazuje na normy o jednotlivých společnostech, které určují osoby a rozsah, jenž podléhá zákazu konkurenčního jednání. Společnost disponuje oprávněním, aby osoba, která porušila zákaz konkurence, vydala prospěch z obchodu, popřípadě aby převedla odpovídající práva na společnost.

Zákaz konkurence komplementářů není upraveno u k.s., proto se použije ustanovení § 84 ObchZ. Toto ustanovení nalezneme u v.o.s. a vyplývá z něj, že bez svolení ostatních společníků nesmí komplementář podnikat v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch třetích osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného. Komplementář nemůže být statutárním či jiným orgánem nebo členem orgánu společnosti s obdobným předmětem podnikání. Forma svolení není v zákoně zakotvena, ovšem z hlediska právní jistoty by měla být písemná. Zákaz konkurence pro komplementáře může být odlišně upraven ve společenské smlouvě, která jej může zcela vyloučit, popřípadě omezit nebo rozšířit.

Pro komanditistu zákaz konkurence neplatí, jak stanoví § 99 ObchZ, neboť se nepodílí na obchodním vedení společnosti. Na druhou stranu disponuje právem na informace, které by mohlo být zneužito. Zákon připouští vytvoření odchylné úpravy ve společenské smlouvě. Pokud společenská smlouva zakotví konkurenční doložku pro komanditisty, pak by měl být stanoven i její rozsah.

Důsledky porušení zákazu konkurence upravuje ustanovení § 65 odst. 2 ObchZ. Uvedené ustanovení opravňuje společnost požadovat po osobě, která porušila zákaz konkurence prospěch z obchodu, při kterém porušila zákaz konkurence, anebo převedení tomu odpovídajících práv na společnost. Oprávnění společnosti zaniká ve lhůtě jednoho roku od porušení zákazu konkurence, subjektivní lhůta činí tři měsíce od chvíle, kdy se o tomto skutku společnost dozvěděla.

Společnost může požadovat i nahrazení vzniklé škody, tedy škodu skutečnou i ušlý zisk.

5.8 Právo na vypořádací podíl

Právo na vypořádací podíl se řadí mezi majetková práva společníků. „Vypořádací podíl náleží společníkovi, pokud končí jeho účast za trvání společnosti bez náhrady.“⁸⁰ Nárok připadá komanditistovi i komplementáři, jestliže účast na společnosti zanikla jinak než převodem podílu. V úvahu přicházejí následující situace:

- vystoupení společníka z k.s. změnou společenské smlouvy, pokud to společenská smlouva připouští,
- komplementář byl zbaven nebo omezen ve způsobilosti k právním úkonům,
- komplementář přestal splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti podle živnostenského zákona, nebo vznikla překážka provozování živnosti podle živnostenského zákona, bez ohledu na předmět podnikání k.s.,
- podíl společníka je postižen pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí nebo je vydán exekuční příkaz k postižení podílu společníka po právní moc usnesení o nařízení exekuce,
- prohlášení konkurzu na majetek společníka nebo zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku zaniká společníkovi účast na společnosti a náleží mu vypořádací podíl,
- dědic komplementáře má také právo na vypořádací podíl, pokud vypověděl svoji účast na společnosti podle ustanovení § 91 ObchZ,
- dědic komanditisty má právo na vypořádací podíl, pokud společenská smlouva nepřipouští dědění podílu na komanditistu nebo pokud soud zruší jeho účast na společnosti na základě návrhu podle ustanovení § 116 odst. 2 ObchZ,
- nárok na vypořádací podíl vzniká i na základě rozhodnutí soudu, které vylučuje společníka ze společnosti pro závažné porušení jeho povinností,
- společenská smlouva může stanovit další důvody, které způsobují zánik účasti společníka na společnosti.

Jak již bylo výše uvedeno prohlášením konkurzu na majetek společníka nebo zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku zaniká společníkovi účast na společnosti a náleží mu vypořádací podíl. Ustanovení § 88 odst. 1 písm. e) ObchZ se vztahuje na komplementáře, na komanditistu se uplatní ustanovení § 102 odst. 2 ObchZ.

⁸⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 236.

Nárok na vypořádací podíl vzniká dědici komplementáře, který vypověděl svoji účast na společnosti podle ustanovení § 91 ObchZ, i pokud společenská smlouva nepřipouští dědění podílu komplementáře.

Vyloučení komanditisty ze společnosti, na základě rozhodnutí soudu, upravuje ustanovení § 149 ObchZ. Vyloučení komplementáře upravuje ustanovení § 90 odst. 2 ObchZ.

Výše vypořádacího podílu se vypočítává obdobně jako podíl na likvidačním zůstatku. Pravidla výpočtu obsahuje ustanovení § 104 ObchZ a subsidiárně se užije ustanovení § 61 odst. 2 ObchZ. Výše vypořádacího podílu se stanoví ke dni zániku účasti společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti. Společenská smlouva může stanovit, že se má stanovit z čistého obchodního majetku na základě posudku znalce. Návrh na jmenování znalce podává společnost, jak uvádí ustanovení § 59 odst. 3 ObchZ. Jedná se o řízení nesporné. Příslušným je krajský soud, v jehož obvodu má společnost sídlo. Soud není vázán návrhem společnosti na osobu znalce. Na návrh společnosti může soud odvolat jmenovaného znalce, pokud závažným způsobem porušuje své povinnosti. O návrh na jmenování či odvolání znalce je soud povinen rozhodnout do 15 dnů od doručení návrhu. Odměna za zpracování posudku se stanoví dohodou mezi společností a znalcem. Odměnu hradí společnost. Pokud nedojde k dohodě, pak výši odměny určí soud na návrh kteréhokoliv účastníka.

Splatnost vypořádacího podílu nastává uplynutím tří měsíců od schválení účetní závěrky nebo ode dne doručení posudku znalce společnosti. Dohoda společníků nebo společenská smlouva může stanovit jinou lhůtu – kratší i delší. Nepřiměřeně dlouhá lhůta by mohla být v rozporu s dobrými mravy.⁸¹

Vypořádací podíl se vyplácí v penězích, ovšem společenská smlouva může určit i jiný způsob vypořádání. Jako příklad lze uvést převod vlastnictví k nemovitosti.

5.9 Právo na podíl na likvidačním zůstatku

Při zrušení a zániku společnosti se rozděluje likvidační zůstatek. „*Nikdo se předem nemůže likvidačního zůstatku vzdát.*“⁸² Každý ze společníků má nárok na vrácení částky ve výši splaceného vkladu. Zbývající část likvidačního zůstatku se rozdělí mezi společníky podle stejných zásad jako zisk. Jestliže likvidační zůstatek

⁸¹ srov. DVORÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 103.

⁸² POKORNÁ, Jarmila in FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo*. Praha: ASPI, 2005. s. 302

nestačí na vrácení částky ve výši splacených vkladů, pak mají přednostní právo na vrácení komanditisté.

Nestačí-li likvidační zůstatek na výše uvedené rozdělení, pak se rozdělí mezi společníky podle stejných zásad jako zisk. Toto normuje ustanovení § 104 odst. 2 ObchZ. Je otázkou, zda se toto ustanovení použije jak v případech, kdy likvidační zůstatek nepostačí na vypořádání splacených vkladů komanditistů, tak i v případech, kdy nepostačí k vypořádání vkladu komplementářů. Podle názoru I. Štenglové nepřipadá použití výše uvedeného ustanovení, jestliže dojde k vyplacení komanditistů a zbývajícím majetek nepostačuje k vyplacení komplementářů.⁸³

Právní úprava podílu na likvidačním zůstatku je dispozitivní, neboť ustanovení § 104 odst. 3 ObchZ umožňuje stanovení jiného způsobu rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky ve společenské smlouvě.

5.10 Dílčí závěr

V kapitole s názvem Práva a povinnosti mě nejvíce zaujal názor J. Šilhána, kterým upozorňuje na nedostatek ustanovení § 101 odst. 2 ObchZ. Zmíněné ustanovení normuje, že komanditista ručí za závazky ze smluv, které uzavřel bez zmocnění, ve stejném rozsahu jako komplementář. Ačkoli zavazuje komanditistu ručit za závazek neomezeně celým jeho majetkem, opomíná zmínit neplatnost smlouvy. Podle názoru J. Šilhána tímto dochází k neomezené faktické moci komanditisty zavazovat k.s. bez zmocnění k čemukoliv. Přičemž společnost nemá proti takovému jednání možnost efektivní obrany. J. Šilhán proto spěje k názoru a já s ním souhlasím, že takto uzavřenou smlouvu nelze považovat za platnou a účinnou.⁸⁴

Dalším nedokonalým ustanovením je § 100 odst. 1, 2 ObchZ, které uvádí, že polovina zisku připadne komplementářům a druhá polovina společnosti. Ta část zisku, která připadla společnosti, se nejprve zdaní, a poté se rozdělí komanditistům v poměru splacených vkladů. Ustanovení je dispozitivní. K. Eliáš upozornil, že v případě, kdy nemá komanditista splacen vklad, tak mu nenáleží podíl na zisku.⁸⁵

Rozpor vyvolává i ustanovení § 91a ObchZ, které určuje minimální výši vkladu komanditisty. T. Dvořák neshledává žádný rozumný důvod pro stanovení jakékoliv

⁸³ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš; a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. Vydání. Praha: C.H.BECK, 2006. s. 355.

⁸⁴ srov. ŠILHÁN, Josef. Komanditista jednající, ručící. In *Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings*, 1. Vyd. .Brno : Masaryk University, 2009. s. 1541.

⁸⁵ srov. ELIÁŠ, Karel. *Ručení společníků v osobních obchodních společnostech*. Obchodní právo, 1995, roč. 4, č. 12, s. 6.

výše vkladu komanditisty v k.s.⁸⁶ I podle mého názoru je toto ustanovení bezdůvodné, neboť závazky společnosti jsou zajištěny neomezeným ručením komplementářů.

I v oblasti práv a povinností společníků k.s. zavádí návrh zákona o obchodních korporacích určité změny, které zmiňuji níže. De lege ferenda dojde k podstatné změně v předmětu vkladu komplementářů. Ti budou moci do společnosti vložit i práci či služby. Právo na informace zůstává zachováno, ale návrh zákona neuvádí možné zastoupení advokátem či auditorem, neboť to bude plynout z obecné úpravy zastoupení v občanském právu. Zachován zůstává i dispozitivní zákaz konkurence. Výše ručení komanditistů bude upraveno rozdílně od stávající právní úpravy. Nově se výše ručení bude odvíjet od komanditní sumy, což je částka v penězích, kterou se komanditista deklaroval a je zapsána v obchodním rejstříku. Komanditista tak bude ručit do stanovené výše, bez ohledu na to, zda vklad splatí. I v oblasti vkladové povinnosti dochází ke změně, minimální částka již nebude napříště stanovena. Rozdělení zisku a ztráty projde změnou týkající se komanditistů. De lege ferenda se zisk rozdělí mezi komanditisty podle výše jejich podílů jen tehdy, pokud tento podíl nepřesáhne komanditní sumu. Z toho plyne, že pokud bude chtít mít vyšší zisk, tak bude muset zvýšit komanditní sumu.⁸⁷

⁸⁶ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 106.

⁸⁷ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>; Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

6 Organizace společnosti

6.1 Obchodní vedení v komanditní společnosti

Ustanovení § 97 odst. 1 ObchZ opravňuje k obchodnímu vedení pouze komplementáře, tedy společníky ručící celým svým majetkem. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že komplementáři mají při obchodním vedení stejné postavení jako společníci v.o.s.⁸⁸ Dle ustanovení § 81 odst. 1 ObchZ spadajícího pod v.o.s., jsou k obchodnímu vedení oprávněni všichni komplementáři v rámci zásad mezi nimi dohodnutých.

Společníci mohou pověřit k obchodnímu vedení jen některého, či některé komplementáře, přičemž ostatní komplementáři pozbývají oprávnění. Při výkonu obchodního vedení je pověřený společník povinen se řídit zásadami, které s ostatními společníky dohodl, a rozhodnutím společníků učiněným většinou hlasů. *„Případné nerespektování rozhodnutí či zásad by nemělo vliv na platnost právních úkonů ve vztahu ke třetím osobám tam, kde rozhodnutí v rámci obchodního vedení vyústí v právní úkon společnosti.“*⁸⁹

Pověření k obchodnímu vedení může být odvolatelné či neodvolatelné, jak vyplývá z ustanovení § 81 odst. 3 ObchZ. Pověření je odvolatelné, pokud nestanoví společenská smlouva něco jiného. Pověřeného společníka mohou odvolat všichni společníci po vzájemné dohodě. Neodvolatelné pověření může být odejmuto na základě rozhodnutí soudu, a to na návrh společníka, pokud pověřený komplementář porušuje své povinnosti podstatným způsobem. Pokud by soud pověření odejmul, pak by byli k obchodnímu vedení oprávněni všichni komplementáři do doby, než by byl pověřen jiný komplementář.

Komplementář pověřený k obchodnímu vedení může své pověření vypovědět, a to písemně. Je však povinen vykonat všechna opatření, jež nesnesou odkladu. Písemnou výpověď musí zaslat všem společníkům a společnosti, přičemž výpověď bude účinná uplynutím jednoho měsíce od doručení společnosti. Výpověď však nemůže dát komplementář ve společnosti, kde je jediným komplementářem. Z toho vyplývá, že nemůže být pověření zbaven ani na základě rozhodnutí soudu.⁹⁰

⁸⁸ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 329.

⁸⁹ tamtéž s. 306.

⁹⁰ srov. DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník: komentář. Díl II*. Praha: Polygon: 2002. s. 887.

Na požádání je pověřený komplementář povinen informovat ostatní komplementáře o všech záležitostech společnosti, jak stanoví ustanovení § 81 odst. 5 ObchZ. Každý komplementář má právo nahlížet do všech dokladů společnosti a kontrolovat tam obsažené údaje, k tomu může zmocnit auditora či daňového poradce, neboť po něm nelze žádat, aby byl ke kontrole fundovaný.

6.2 Statutární orgán v komanditní společnosti

Právnícká osoba jedná statutárním orgánem nebo za ni jedná zástupce, jak stanoví § 13 odst. 1 ObchZ. Zástupci vzniká jeho oprávnění ze zákona, z rozhodnutí státního orgánu nebo z dohody o plné moci. Jednání prostřednictvím zástupce je jednáním nepřímým. Zástupce projevuje svoji vůli, jménem a s důsledky pro k.s.⁹¹

Ustanovení § 101 odst. 1 ObchZ normuje, že statutárním orgánem k.s. jsou komplementáři. Statutární orgán je jediným obligatorním orgánem k.s. Jeho působnost lze definovat tak, že může činit právní úkony společnosti ve všech věcech, jak uvádí ustanovení § 20 odst. 1 OZ. Omezení jednatelského oprávnění upravuje ustanovení § 13 odst. 5 ObchZ. Omezení vychází ze společenské smlouvy nebo také z rozhodnutí orgánů právnícké osoby. Veškerá tato omezení jednatelského oprávnění, jsou tedy vůči třetím osobám neúčinné.⁹² „*Omezení jednatelského oprávnění statutárního orgánu by mohlo být důsledkem omezení způsobilosti právnícké osoby nabývat práva a povinnosti.*“⁹³

Z ustanovení § 101 odst. 1 ObchZ vyplývá, že komanditisté nemohou být statutárním orgánem a jejich jednání za společnost může být uskutečněno jen na základě zmocnění od statutárního orgánu. Pokud by komanditista uzavřel smlouvu bez zmocnění, pak ručí jako komplementář, jak normuje ustanovení § 101 odst. 2 ObchZ.

Komplementáři jednají jménem společnosti samostatně, přičemž může být ve společenské smlouvě dohodnut jiný způsob jednání. Společenská smlouva může stanovit i další odchylky od zákona, a to například nutnost jednat v některých věcech jako kolektiv.⁹⁴ Dále možnost mít jako statutární orgán jen jednoho či více

⁹¹ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 34.

⁹² srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 171 - 173.

⁹³ PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 35.

⁹⁴ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 335.

komplementářů, vymezit záležitosti spadající pod rozhodování samostatné či kolektivní, v případě kolektivního jednání otázku většinového či absolutního hlasování. Pokud by bylo zmocnění jednat jako statutární orgán svěřeno více komplementářům, pak bychom hovořili o kolektivním statutárním orgánu k.s.

Zjednodušeně - statutární orgán mohou tvořit:

- všichni komplementáři
- jen někteří komplementáři
- jen jeden komplementář

Členové statutárního orgánu jsou povinni být zapsáni v obchodním rejstříku, jak stanoví § 35 písm. f) ObchZ. U těchto komplementářů je nutno zapsat mimo identifikační znaky i způsob, jakým jednají za společnost, den vzniku a zániku funkce.

Překročení rozsahu oprávnění statutárního orgánu upravuje ustanovení § 13 odst. 4 ObchZ. Komanditní společnost je vázána jednáním uskutečněným jejím statutárním orgánem, i když překročil rozsah jejího předmětu podnikání, ledaže jde o jednání, které překračuje působnost, kterou tomuto orgánu svěřuje nebo dovoluje svěřit zákon.

Odstoupení z funkce statutárního orgánu se řídí ustanovením § 85 odst. 3 ObchZ, výpověď musí být učiněna písemně a doručeno všem společníkům a společnosti. Účinnosti nabývá doručením společnosti. Společník odstupující z funkce statutárního orgánu je povinen vykonat všechna opatření, která nesnesou odkladu.

Za právnickou osobu může jednat i zástupce, jak stanoví § 13 odst. 1 ObchZ. Zástupci vzniká jeho oprávnění ze zákona, z rozhodnutí státního orgánu, nebo z dohody o plné moci. Jednání prostřednictvím zástupce je jednáním nepřímým. Zástupce projevuje svoji vůli, jménem a s důsledky pro k.s.⁹⁵

Ke všem právním úkonům, k nimž dochází při provozu podniku, může statutární orgán zmocnit prokurou prokuristu. O prokuře a osobě prokuristy bylo pojednáno ve třetí kapitole.

Za k.s. je oprávněn jednat i vedoucí organizační složky, který musí být zapsán v obchodním rejstříku. Jeho jednatelské oprávnění je omezeno na právní úkony týkající se složky, ve které je vedoucí. Pokud by učinil úkon, který by se netýkal jeho

⁹⁵ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 34.

organizační složky, pak by se jednalo o překročení rozsahu oprávnění. Podle S. Plívy přichází v úvahu aplikace ustanovení § 20 odst. 2 OZ.⁹⁶ Toto ustanovení uvádí, že překročí-li osoba své oprávnění, vznikají práva a povinnosti právnické osobě jen pokud se právní úkon týká předmětu činnosti právnické osoby a jen tehdy, jde-li o překročení, o kterém druhý účastník nemohl vědět. Ke stejnému závěru jde dojít za použití ustanovení § 15 odst. 2 ObchZ.⁹⁷ Zproštění povinností vyplývajících z uzavřené smlouvy se může dovolat pouze právnická osoba, za kterou osoba jednala.⁹⁸

Další skupinou zákonných zástupců jsou osoby pověřené při provozování podniku určitou činností. Při provozování podniku je osoba, která je pověřena určitou činností, zmocněna ke všem úkonům, k nimž při této činnosti obvykle dochází. Její oprávnění zastupovat k.s. vzniká přímo ze zákona bez plné moci. *„Zvláštní plná moc se v tomto případě nevyžaduje a zákon nestanoví ani další omezení zástupce co do jeho poměru k zastupovanému podnikateli.“*⁹⁹ *„Jednatelské oprávnění pověřené osoby vyplývající z ustanovení § 15 ObchZ je založeno především na obvyklosti právních úkonů, k nimž při činnosti, k níž byla pověřena, dochází, přičemž jejich obvyklost je třeba posuzovat objektivně, nezávisle na jejich případném vymezení ve vnitropodnikových normách.“*¹⁰⁰ Podle názoru S. Plívy bude k.s. vázána jednáním osoby, i když došlo k překročení zmocnění. S jeho názorem souhlasím, neboť je nutné dbát ochrany třetích osob, které s přihlédnutím ke všem okolnostem nemohly o překročení vědět.¹⁰¹

Komanditní společnost může zavázat i jednání osoby, která není ani zákonným zástupcem, ani zástupcem na základě plné moci, jak uvádí ustanovení § 16 ObchZ. S. Plíva tuto osobu označuje jako tzv. nezmocněného jednatele.¹⁰² Aby mohl nezmocněný jednatel zavázat svým jednáním společnost, musí být kumulativně splněny dvě podmínky. K jednání musí dojít v provozovně podnikatele a třetí osoba nemohla vědět, že jednáající osoba není k jednání oprávněna. Nezmocněný jednatel

⁹⁶ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 39.

⁹⁷ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 39.

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 186/2005.

⁹⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 29 Odo 569/2002.

¹⁰⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2008, sp. zn. 32 Cdo 1161/2008.

¹⁰¹ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 52.

¹⁰² srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 52.

nemůže být v provozovně pověřen určitou činností, neboť by se na něj vztahovalo ustanovení § 15 ObchZ, ani osobou oprávněnou jednat podle ustanovení §§ 13 a 14 ObchZ. Nemůže být oprávněn jednat ani na základě plné moci podle OZ.¹⁰³

6.3 Rozhodování o změně společenské smlouvy a o ostatních záležitostech

Rozhodování o změně společenské smlouvy je zákonem svěřeno všem společníkům, přičemž je zapotřebí souhlasu všech společníků, aby ke změně společenské smlouvy došlo. Samotná společenská smlouva může stanovit odchylnou úpravu, a to že postačí souhlasu většiny komplementářů a souhlasu většiny komanditistů. Stejně jako samotná společenská smlouva, musí mít i nová smlouva písemnou podobu, a to buď nové společenské smlouvy, popřípadě jako dodatek společenské smlouvy, podpisy na ni musí být úředně ověřeny. „*Smlouva s dodatkem musí být poté vyhotovena v úplném znění pro účely založení do sbírky listin.*“¹⁰⁴ Změna společenské smlouvy je nutná při změně subjektů uvnitř společnosti, ale taky při změně jejího obsahu.

Pojem ostatní záležitosti uvádí ustanovení § 97 odst. 2 ObchZ takto – v ostatních záležitostech rozhodují komplementáři společně s komanditisty většinou hlasů, společenská smlouva může určit jiný poměr hlasů. Za ostatní záležitosti jsou považovány například rozhodování o souhlasu s vyloučením zákazu konkurence pro komplementáře či rozhodování o zrušení společnosti s likvidací.¹⁰⁵

Ustanovení § 97 odst. 3 ObchZ stanoví, že při hlasování má každý společník jeden hlas, tedy bez ohledu na to, zda se jedná o komanditistu či komplementáře. Společenská smlouva může stanovit jiný počet hlasů. Úprava výše uvedeného ustanovení společenskou smlouvou musí být v souladu s ustanovením § 56a ObchZ, aby nedošlo ke zneužití většiny stejně jako menšiny hlasů ve společnosti. Pokud by k takovému zakázanému jednání došlo, pak by byl právní úkon neplatný. Souhlas společníka nelze nahradit ani rozhodnutím soudu.¹⁰⁶

¹⁰³ srov. PLÍVA, Stanislav in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 52.

¹⁰⁴ POKORNÁ, Jarmila. In FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo*. Praha: ASPI, 2005. s. 309.

¹⁰⁵ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 330.

¹⁰⁶ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 1. 2. 1995, sp. zn. 10 Cm 652/93.

Společenská smlouva tedy může stanovit různý počet hlasů pro každého komanditistu s ohledem na výši jejich vkladu. Další možností je určení jiného počtu hlasů pro skupinu komanditistů a komplementářů. Nikdo však nesmí být neodůvodněně zvýhodněn.

6.4 Dílčí závěr

V této kapitole se zabývám obchodním vedením, statutárním orgánem a rozhodováním o změně společenské smlouvy a ostatních věcech. Při tvorbě kapitoly jsem se opíral o komentované znění obchodního zákoníku a judikaturu.

Zabýval jsem se možnostmi, že společník při výkonu obchodního vedení nerespektoval rozhodnutí či zásady mezi společníky sjednané. I přes nerespektování interních pokynů je právní úkon platný a závazný pro společnost. I při výkonu jednatelského oprávnění, není vůči třetím osobám omezení vycházející ze společenské smlouvy nebo z rozhodnutí orgánu společnosti, účinné.

Také mě zaujala platnost právního úkonu učiněného vedoucím organizační složky, ačkoli překročil své oprávnění. Komanditní společnost je tímto úkonem vázána, pokud se právní úkon týká předmětu činnosti společnosti a druhý účastník o překročení nemohl vědět. Uvádím i rozhodnutí Nejvyššího soudu, které vymezuje oprávnění vedoucího organizační složky. Dle rozhodnutí je jeho jednatelské oprávnění založeno na obvyklosti právních úkonů, k nimž při činnosti, k níž byl pověřen, dochází, přičemž jejich obvyklost je třeba posuzovat objektivně.¹⁰⁷

V návrhu zákona o obchodních korporacích již nenalezneme pojmu obchodní vedení. Důvodová zpráva uvádí, že v návaznosti na jednotné chápání pravidel správy obchodních korporací se opouští rozdělení obchodního vedení a statutárního orgánu. Napříště se tedy obě spojuje do rukou statutárního orgánu, kterým je vždy společník.¹⁰⁸

¹⁰⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2008, sp. zn. 32 Cdo 1161/2008.

¹⁰⁸ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>; Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

7 Obchodní podíl

Mezi společníky a společnostmi existuje právní vztah, jedná se o vztah vnitřní, neboť vzniká a trvá uvnitř společnosti. Ačkoli se jedná o vztah relevantní i pro jednání společnosti navenek, nedochází tak bezprostředně. Tento právní vztah označuje obchodní zákoník pojmem podíl.¹⁰⁹ Z právní povahy podílu vyplývá, že představuje jinou majetkovou hodnotu ve smyslu ustanovení § 118 odst. 1 OZ. Jedná se tedy o soubor práv a povinností, který je penězi ocenitelný.¹¹⁰

S podílem lze disponovat, neboť jako jiná majetková hodnota je předmětem občanskoprávních vztahů. Dispozicí míním převod, přechod, či zastavení.

Podíl obsahuje stránku kvantitativní a kvalitativní. Kvalitativní stránkou se rozumí právní vztah společníka a společnosti, jejich vzájemné práva a povinnosti. U kvantitativní stránky je třeba odlišit dva pojmy, a to hodnotu podílu a velikost podílu. Zatímco hodnota podílu představuje ocenění daného podílu, tak velikost je určena procentem či zlomkem.

Otázka velikosti podílu u k.s. je složitá, neboť se vyskytují ve společnosti dva typy společníků, u komplementářů by měl být podíl stejný, zatímco u komanditistů by měl být určen na základě výše vkladu do společnosti. Ačkoli se subsidiárně použijí ustanovení o v.o.s., kde je velikost podílu odvoditelná z ustanovení, podle kterého disponuje každý společník v.o.s. jedním hlasem, nelze jej zpravidla použít na komanditisty.

7.1 Přechod a převod podílu komplementáře

Přechod podílu připouští ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) ObchZ, které stanoví podmínky pro dědění podílu při smrti společníka - komplementáře. První podmínkou je zakotvení možnosti dědění podílu ve společenské smlouvě, dále musí být podíl zděděn a ve společnosti musí zůstat alespoň dva společníci. Podobně je tomu při zániku právnické osoby - komplementáře, kdy rovněž společenská smlouva musí zakotvovat možnost přechodu podílu na právního nástupce, a dále musí být ve společnosti dva společníci. Dvěma výše uvedenými společníky se dle mého názoru myslí komanditista a komplementář, nepočítají se do nich právní nástupci. T. Dvořák

¹⁰⁹ srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 50.

¹¹⁰ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 118.

uvádí, že ve společnosti musí být dva společníci – komplementáři.¹¹¹ S tímto nemohu souhlasit, neboť ve v.o.s. musí být po celou dobu trvání společnosti nejméně dva společníci, a v k.s. dva společníci, jeden v postavení komanditisty a druhý v postavení komplementáře. Ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) ObchZ se přiměřeně použije na k.s. na základě ustanovení § 93 odst. 4 ObchZ. Ze sousloví „přiměřeně použiji“ vyvozují, že ve společnosti musí být takoví dva společníci, aby mohla společnost existovat, tedy komplementář a komanditista. Podle názoru T. Dvořáka by došlo k vyloučení přechodu podílu v případě, že by ve společnosti zůstal jeden komplementář, což je nelogické.

Převod podílu komplementáře není možný, jak judikoval Nejvyšší soud. I když se zabýval v.o.s., je tento výrok použitelný i na k.s. *„Ačkoli obchodní zákoník převod podílu ve veřejné obchodní společnosti výslovně nezakazuje, lze nepřevoditelnost podílu dovodit z povahy veřejné obchodní společnosti. Opačný názor by totiž znamenal, že společník veřejné obchodní společnosti může převodem svého podílu opustit společnost a – bez ohledu na vůli ostatních společníků – dosadit do ní, třeba i proti vůli ostatních společníků, nového společníka.“*¹¹² Na druhou stranu T. Dvořák převoditelnost podílu komplementáře připouští s odkazem na názory renomovaných odborníků na obchodní právo.¹¹³ Odlišný postoj chápu z časového hlediska, neboť publikace, ve které svůj názor prezentuje, byla vydána v roce 2004 a odkazuje na literaturu z roku 1998 a 1999.

7.2 Přechod a převod podílu komanditisty

Smrt komanditisty, fyzické osoby, nezpůsobuje zrušení společnosti, tedy pokud nebyl jediným společníkem v tomto postavení. Přechod jeho podílu na dědice není vyloučen, pokud společenská smlouva neurčuje jinak. V případě nepřípustnosti přechodu podílu mají dědicové právo na vypořádací podíl. Výše uvedené platí i o přechodu podílu na právního nástupce právnické osoby. Přechod podílu na právního nástupce je vyloučen, pokud tak stanoví společenská smlouva. Z ustanovení § 460 OZ vyplývá, že dědic nabývá obchodní podíl smrtí komanditisty. Dědic je oprávněn dědictví odmítnout, jak normuje ustanovení § 463 OZ. Odmítnutí dědictví se musí

¹¹¹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 143.

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008, in K nepřevoditelnosti podílu ve veřejné obchodní společnosti [cit. 4. března 2010]. Dostupné na <http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=252618&search=1&csum=0bffe437>

¹¹³ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 139.

stát ústním prohlášením u soudu nebo písemným prohlášením jemu zasláným. Nelze opomenout možnost dědění podílu komanditisty komplementářem. K tomuto dědění může dojít na základě zákona či závěti, v obou případech by došlo ke sloučení osoby komplementáře s komanditistou, což není možné, jak jsem uvedl výše. V případě, kdy společenská smlouva neumožňuje přechod podílu komanditisty, tak dochází k aplikaci ustanovení 113 odst. 5, 6 ObchZ, o kterých již bylo pojednáno.

Jelikož je smlouva o převodu podílu absolutním obchodním závazkem, jak stanoví § 261 odst. 3 písm. a), tak se vždy použije ObchZ, i když k převodu dochází i mezi nepodnikateli. Smlouva o převodu podílu musí mít písemnou formu a podpisy musí být úředně ověřeny. Nezbytnou náležitostí smlouvy je prohlášení nabyvatele, že přistupuje ke společenské smlouvě. Náležitosti smlouvy byly na základě rozhodovací činnosti soudů rozšířeny o ustanovení týkající se úplatnosti smlouvy. Ve smlouvě tedy musí být upraveno, zda se jedná o kontrakt bezúplatný či úplatný.¹¹⁴ V případě úplatnosti musí smlouva obsahovat výši ceny, popřípadě způsob jejího výpočtu a její splatnost. Účinky převodu vůči společnosti nastávají dnem doručením smlouvy o převodu podílu společnosti.¹¹⁵ Mezi nezbytné náležitosti smlouvy o převodu podílu náleží předmět převodu, identifikace společnosti, jejíž podíl se převádí, identifikace účastníků smlouvy a je-li nabyvatelem osoba stojící mimo společnost, tak i její souhlas, že přistupuje ke společenské smlouvě.¹¹⁶ Nejvyšší soud judikoval, že „nelze odložit účinnost smlouvy o převodu obchodního podílu ve vazbě na zaplacení kupní ceny obchodního podílu, neboť při takovém postupu by nabyvateli obchodního podílu nevznikla povinnost cenu zaplatit a plnění z neúčinné smlouvy by bylo plněním bez právního důvodu.“¹¹⁷

Na převod podílu komanditisty se použijí ustanovení o s.r.o., a to konkrétně ustanovení § 115 ObchZ. Převod je vázán na souhlas všech společníků, přitom může společenská smlouva danou podmínku zmírnit, či úplně odstranit. Souhlas musí mít písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. Zákon neuvádí, zda musí být dán souhlas před či po uzavření převodní smlouvy. Pokud je převodní smlouva uzavřena dříve, než dojde k souhlasu, pak nedojde ke změně společenské smlouvy. Na souhlas společníků nemají účastníci smlouvy právní nárok.

¹¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97.

¹¹⁵ srov. POKORNÁ, Jarmila in ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava. a kol. *Kurs obchodního práva: právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 149.

¹¹⁶ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 133.

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 1241/2004.

Je nutné rozlišit mezi převodem podílu mezi dvěma komanditisty a mezi komanditistou a osobou stojící mimo společnost. Záměrně jsem nezmínil převod mezi komanditistou a komplementářem. Podle názoru T. Dvořáka, se kterým souhlasím, neboť tento přístup považuji za logický, není převod podílu mezi komanditistou a komplementářem možný. Pokud by k tomu došlo, pak by byl komplementář i komanditistou, z toho plyne, že jedna osoba nemůže mít dvojí postavení v jedné společnosti.¹¹⁸

Převod podílu mezi komanditisty je upraven v ustanovení § 115 odst. 1 ObchZ. Ustanovení připouští převod podílu mezi společníky se souhlasem ostatních společníků, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Z této formulace je zřejmé, že společenská smlouva může omezit, popřípadě zcela vyloučit převoditelnost podílu. Společenská smlouva může zakotvit převod podílu s automatickým souhlasem společníků.

Převod podílu mezi komanditistou a jinou osobou je zakotven v ustanovení § 115 odst. 2 ObchZ. Tento převod se od převodu mezi komanditisty liší zejména v tom, že jej musí výslovně připouštět společenská smlouva. Z výše uvedeného plyne, že mlčí-li společenská smlouva, pak není podíl převoditelný na třetí osobu. K převodu podílu mezi komanditistou a třetí osobou není potřeba souhlasu společníků, pokud společenská smlouva nestanoví podmíněnost převodu souhlasem společníků.

Ustanovení § 115 odst. 4 ObchZ uvádí, že převodce ručí za závazky, které přešly převodem obchodního podílu na nabyvatele. Převodce tak ručí za závazky, které vznikly za jeho účasti ve společnosti, do okamžiku, než dojde k jejich splnění. Na nabyvatele přechází omezený ručitelský závazek za dluhy společnosti a převodce ručí za splacení vkladu, pokud převáděný podíl spočívá na vkladu, u něhož převodce ještě nesplnil vkladovou povinnost.¹¹⁹

Komanditní společnost se může dostat do situace, kdy na ni přejde podíl komanditisty na základě určité právní skutečnosti. V tomto případě se postupuje podle ustanovení § 113 odst. 5, 6 ObchZ. Společnost může podíl za souhlasu společníků převést na jiného komanditistu nebo i na osobu stojící mimo společnost. K převodu může dojít i bez ohledu na dovolení či nedovolení převodu ve

¹¹⁸ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 128.

¹¹⁹ srov. POKORNÁ, Jarmila in ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 149.

společenské smlouvě, neboť je toto ustanovení speciální k ustanovení § 115 odst. 2 ObchZ.¹²⁰ Uvolněný podíl může být také rozdělen mezi komanditisty v poměru jejich podílů za úplatu ve výši vypořádacího podílu. Další možností je snížení základního kapitálu o vklad připadající na uvolněný podíl. Nedojde-li k žádnému uvedenému postupu do šesti měsíců, tak dojde ke zrušení společnosti. Společnost může být zrušena buď dobrovolně podle ustanovení § 68 odst. 3 písm. c) ObchZ, nebo nuceně dle ustanovení § 113 odst. 6 ObchZ.¹²¹ Za zmíněnou právní skutečnost lze považovat například vyloučení komanditisty pro nesplnění vkladové povinnosti, vyloučení komanditisty na základě rozhodnutí soudu či pokud společnost nabude vlastní podíl na základě závěti komanditisty. Pokud dojde k převodu podílu za situace, kdy soud již zahájil řízení o zrušení a likvidaci společnosti, a rozhodnutí ještě nenabylo právní moci, je převod možný. Tímto zaniká možnost soudu zrušit společnost podle ustanovení § 113 odst. 6 ObchZ.¹²²

Problematickou otázku představuje zastavitelnost podílů, neboť není jen otázkou právního postavení komanditistů.¹²³ Zastavitelnost podílu společníka s.r.o. upravuje ustanovení § 117a. Jelikož neexistuje speciální úprava, T. Dvořák doporučuje podíl komanditisty jakožto předmět zástavy nepřijímat, tento názor s ním plně sdílím.¹²⁴ Důvodem je ochrana právní jistoty zástavního věřitele, zástavce i samotné společnosti. Opačného názoru je T. Horáček, který ustanovení § 117a ObchZ používá s tím, že se týká právního postavení komanditisty.¹²⁵

Výkonem rozhodnutí může být postižen jak podíl komplementáře, tak i komanditisty. V případě komanditisty nezpůsobuje postižení podílu výkonem rozhodnutí zrušení společnosti, ale zaniká jeho účast na společnosti. Postižení podílu komplementáře je důvodem ke zrušení společnosti.

¹²⁰ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 362.

¹²¹ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 138.

¹²² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2000, sp. zn. 7 Cmo 783/2000.

¹²³ srov. POKORNÁ, Jarmila in ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 149 - 150.

¹²⁴ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 146.

¹²⁵ srov. HORÁČEK, Tomáš in ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 139 – 140.

7.3 Dílčí závěr

V této kapitole jsem se věnoval obchodnímu podílu. Zaměřil jsem se především na převod a přechod podílu společníků.

Zaujal mě názor T. Dvořáka, který uvádí, že v ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) ObchZ, které se přiměřeně použije na k.s., se dvěma společníky rozumí komplementáři.¹²⁶ S tímto názorem nemohu souhlasit, neboť dvěma společníky chápu takové společníky, aby mohla společnost existovat. Tedy komplementáře a komanditistu. Na druhou stranu souhlasím s T. Dvořákem v přístupu k převodu podílu mezi komanditistou a komplementářem. Pokud by k převodu došlo, pak by byl komplementář i komanditistou, což je není možné, neboť jedna a táž osoba nemůže mít dvojí postavení v jedné společnosti.¹²⁷

V této kapitole jsem se zabýval i otázkou zastavitelnosti podílu. Sdílím názor s T. Dvořákem, který se domnívá, že zastavitelnost podílu komanditisty není možná, neboť ustanovení § 117a ObchZ se netýká jen právní postavení komanditisty. Opačného názoru je T. Horáček, který ustanovení § 117a ObchZ používá s tím, že se týká právního postavení komanditisty.¹²⁸

V návrhu zákona o obchodních společnostech zůstává zachováno vymezení pojmu obchodní podíl tak, jak jsem jej vymezil v prvním odstavci. De lege ferenda dojde ke sjednocení úpravy pro podíl ve všech formách obchodních společností a družstvu. Ve v.o.s. bude výše podílu dispozitivně vázána na vztah společníka k čistému obchodnímu majetku, toto ustanovení se v k.s. uplatní na komplementáře. V k.s. bude výše podílu komanditisty vázána na poměr jeho vkladu k základnímu kapitálu. V návrhu zákona je oblast podílu upravena přehledněji a jednodušeji, proto tuto úpravu vítám.¹²⁹

¹²⁶ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 143.

¹²⁷ srov. DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 128.

¹²⁸ srov. HORÁČEK, Tomáš in ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 139 – 140.

¹²⁹ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>; Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

8 Zánik účasti společníka na společnosti

Úprava zániku účasti společníka na společnosti se nachází v ustanoveních o k.s., pro komplementáře se podpůrně použijí ustanovení o v.o.s., a pro komanditisty ustanovení o s.r.o. Z výše uvedeného plynou odchylné úpravy a důvody zániku účasti komplementáře a komanditisty na k.s.

8.1 Zánik účasti komanditisty na společnosti

Základním důvodem zániku účasti komanditisty na k.s. je zánik společnosti. V tomto případě náleží komanditistům podíl na likvidačním zůstatku.

Smrt komanditisty působí zánik účasti na společnosti. Společenská smlouva může dědění vyloučit a dědicům pak připadá vypořádací podíl. Smrtí komanditisty se společnost neruší, jak uvádí ustanovení § 102 odst. 4 ObchZ. Pokud společenská smlouva nevylučuje dědění, pak na místo komanditisty nastupují jeho dědicové. Omezení způsobilosti, či její úplné zbavení nemá za důsledek zánik účasti komanditisty na společnosti.¹³⁰

Zánik právnické osoby, která byla komanditistou, může způsobit dva následky. Pokud zaniká bez likvidace, pak na její místo nastupuje právní nástupce. V případě zániku s likvidací zaniká její účast na k.s. výmazem z obchodního rejstříku. Zánik právnické osoby stejně jako smrt fyzické osoby komanditisty nezpůsobuje zrušení k.s.

Pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí či vydáním exekučního příkazu k postižení podílu komanditisty na společnosti po právní moci usnesení o nařízení exekuce postižením podílu komanditisty na společnosti zaniká komanditistova účast na společnosti. Pravomocné zastavení výkonu rozhodnutí obnovuje komanditistovu účast na společnosti. Komanditista, kterému se obnovila účast na společnosti, přičemž mu předtím byl vyplacen vypořádací podíl, je povinen do dvou měsíců od pravomocného zastavení výkonu rozhodnutí nahradit vypořádací podíl.

Prohlášením konkurzu na majetek komanditistu nebo zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku zaniká komanditistova účast na společnosti. V případě zrušení konkurzu na majetek komanditisty z jiných důvodů než pro splnění rozvrhového usnesení nebo proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, působí

¹³⁰ srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 125.

obnovení účasti komanditisty na společnosti. Jestliže k.s. vyplatila komanditistovi jeho vypořádací podíl a jeho účast se obnovila, je povinen jej do dvou měsíců od zrušení konkursu společnosti nahradit.

Komanditista není oprávněn vystoupit ze společnosti tak, že by jednostranně vypověděl společenskou smlouvu. Dohodu o ukončení účasti upravuje ustanovení § 149a ObchZ. Dohoda musí být písemná s úředně ověřenými podpisy. Jedná se o dohodu všech společníků. K vystoupení komplementáře ze společnosti je zapotřebí změna společenské smlouvy jak normuje ustanovení § 83 ObchZ.

Členství komanditisty zaniká také jeho vyloučením na základě pravomocného rozhodnutí soudu. Společnost se může u soudu domáhat vyloučení společníka, pokud porušuje závažným způsobem svoje povinnosti, nejprve však musí být společnost k jejich plnění vyzvána a na možnost vyloučení písemně vyrozuměn.

Další z možností zániku účasti komanditisty na společnosti je jeho vyloučení, jestliže řádně a včas nesplatil svůj vklad. Předtím však musí být písemně vyrozuměn o možnosti vyloučení ze společnosti a musí mu být dána lhůta na dodatečné splnění v délce trvání alespoň tří měsíců.

Zanikne-li účast všech komanditistů na společnosti, pak mohou komplementáři změnit formu obchodní společnosti z komanditní na veřejnou obchodní společnost.¹³¹

8.2 Zánik účasti komplementáře na společnosti

Zánik účasti komplementáře může způsobit zrušení k.s. Pokud k takové situaci dojde, má komplementář nárok na podíl na likvidačním zůstatku. Komplementáři, kterému zaniká účast za trvání společnosti, náleží vypořádací podíl. K zániku účasti komplementáře na společnosti dochází při těchto situacích:

Smrtí komplementáře zaniká jeho účast na společnosti. Společenská smlouva může připustit dědění podílu. Dědic má nárok vypovědět svou účast na společnosti do tří měsíců od právní moci rozhodnutí soudu o dědictví, jak normuje ustanovení § 91 ObchZ. Smrtí komplementáře dochází ke zrušení společnosti, pokud společenská smlouva nepřipouští dědění a ve společnosti nejsou alespoň dva společníci – jeden komplementář a jeden komanditista.

¹³¹ srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 159.

Zánikem právnické osoby komplementáře dochází ke zrušení společnosti, ledaže společenská smlouva umožňuje přechod podílu na právního nástupce a ve společnosti zůstává alespoň jeden komplementář a jeden komanditista.

Komplementář může ze společnosti vystoupit, a to změnou společenské smlouvy. K této změně je zapotřebí souhlasu všech společníků i jeho, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Ve společnosti dále musí setrvávat alespoň jeden komplementář a jeden komanditista.

Ustanovení § 88 odst. 1 písm. a) ObchZ dává komplementáři možnost vypovědět společenskou smlouvu při splnění následujících podmínek.¹³² Společenská smlouva musí být uzavřena na dobu neurčitou a výpověď musí být podána do šesti měsíců před uplynutím účetního období, pokud společenská smlouva nestanoví lhůtu jinou. J. Dědič vyslovil názor, že je možné vypovědět komplementáři účast ve společnosti založené na dobu určitou, a to za podmínek stanovených společenskou smlouvou obdobně jako u v.o.s.¹³³

Komplementář může být ze společnosti vyloučen, pokud porušuje svoje povinnosti závažným způsobem, nejprve musí být společností vyzván k jejich plnění a na možnost vyloučení písemně vyrozuměn. Společnost se vyloučení společníka domáhá u soudu, který jej vyloučí pravomocným rozhodnutím.

Zbavení nebo omezení způsobilosti komplementáře k právním úkonům vede k zániku účasti komplementáře na společnosti. Plná způsobilost komplementáře k právním úkonům je jednou ze všeobecných podmínek provozování živnosti.

Účast komplementáře také zaniká, pokud přestal splňovat všeobecné podmínky provozování živnosti.¹³⁴

8.3 Dílčí závěr

Jak jsem již v úvodu kapitoly předesťel, z aktuální právní úpravy plynou odchylné úpravy a důvody zániku účasti komplementáře a komanditisty na k.s. Na základě tohoto jsem se rozhodl věnovat zániku účasti společníka na společnosti osmou kapitolu své práce.

Z postavení dvou typů společníků k.s. neplynou pouze rozdílná práva a povinnosti. Omezení či zbavení způsobilosti komanditisty nevede, na rozdíl od

¹³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 295/2001.

¹³³ srov. DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník: komentář. Díl II.* Praha: Polygon: 2002. s.911.

¹³⁴ srov. ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava. a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé.* 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. s. 114.

komplementáře, k zániku jeho účasti na společnosti. Poukazují také na názor J. Dědiče, že je možné vypovědět komplementáři účast ve společnosti založené na dobu určitou, a to za podmínek stanovených společenskou smlouvou obdobně jako u v.o.s.

V návrhu zákona o obchodních korporacích komplementář nemusí splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Z uvedeného vyplývá, že zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům nebude způsobovat zánik účasti komplementáře na společnosti. V případě omezení či zbavení způsobilosti k právním úkonům bude komplementáři ustanoven opatrovník, který za něj bude jednat v mezích nedostatku jeho vlastní způsobilosti k právním úkonům.¹³⁵

¹³⁵ FRINTA, Ondřej. In ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné I.* 5. Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s.: 2009. s. 166 – 167.

9 Zrušení a zánik komanditní společnosti

Zrušení k.s. se provádí s likvidací nebo bez likvidace. Zrušení bez likvidace nastává v okamžiku, kdy přechází jmění společnosti na jejího právního nástupce nebo zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek dlužník je zcela nepostačující, popřípadě zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku. Výše uvedené upravuje ustanovení § 68 odst. 2, 3 písm. f) ObchZ. Po zrušení následuje zánik společnosti, ustanovení § 68 odst. 1 ObchZ normuje, že společnost zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

Důvody vedoucí ke zrušení k.s. upravuje obchodní zákoník na třech místech. Prvním z nich jsou důvody vymezené v obecných ustanoveních o obchodních společnostech, tedy v ustanovení § 68 ObchZ. Mimo tyto obecné důvody existují i důvody ve zvláštní úpravě k.s., a dále důvody uvedené v ustanovení o veřejné obchodní společnosti.

Úprava právních důvodů zrušení společnosti ve zvláštních ustanoveních k.s., přesněji ustanovení § 102 ObchZ, se vztahuje pouze na komanditisty, proto se použije i ustanovení o v.o.s., které se zabývá důvody zrušení společnosti pro komplementáře, zde se jedná o ustanovení § 88 ObchZ.

9.1 Zrušení komanditní společnosti

Obchodní zákoník v ustanovení § 68 odst. 3 vypočítává obecné důvody zrušení k.s. takto:

- uplynutím doby, na kterou byla založena,
- dosažením účelu, pro který byla založena,
- dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato,
- dochází-li ke zrušení společnosti s likvidací, dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení společnosti, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabude právní moci,
- zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.
- dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení, jinak dnem, kdy bylo toto rozhodnutí přijato

Soud může o zrušení společnosti a o její likvidaci rozhodnout na návrh státního orgánu nebo osoby, která osvědčí právní zájem. Důvodem je zejména nečinnost společnosti po dobu dvou let, pozbytí oprávnění k podnikatelské činnosti a nečinnost společnosti pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky. Taxativní výčet uvádí ustanovení § 68 odst. 6 ObchZ.

Mimo výše uvedené obecné důvody zrušení společnosti existují i důvody uvedené v ustanovení u v.o.s. a k.s., přesněji v ustanovení § 88 odst. 1 ObchZ, na které odkazuje ustanovení § 93 odst. 4 ObchZ, a ustanovení § 102 odst. 1 ObchZ. Z těchto ustanovení vyplývají následující důvody zrušení komanditní společnosti:

- Pokud byla společnost založena na dobu neurčitou, pak dojde ke zrušení společnosti výpovědí komplementáře podanou nejpozději šest měsíců před uplynutím účetního období, nestanoví-li společenská smlouva lhůtu jinou. Společníkům je poté poskytnuta lhůta tři měsíce na změnu společenské smlouvy, tedy že společnost trvá i bez účasti komplementáře, který podal výpověď. Po marném uplynutí lhůty vstupuje společnost do likvidace, pokud se na vstupu do likvidace nedohodli společníci dříve.
- Společnost může být také zrušena rozhodnutím soudu podle ustanovení § 90 odst. 1 ObchZ, které normuje, že na návrh společníka může soud zrušit společnost, jsou-li pro to důležité důvody, zejména porušuje-li jiný společník závažným způsobem svoje povinnosti nebo není-li možné dosáhnout účelu, pro který byla společnost založena.
- Dalším důvodem vedoucím ke zrušení společnosti je smrt komplementáře, ledaže společenská smlouva připouští dědění podílu, pak podíl zůstavitele zdědí jeho dědicové, tedy pokud nedojde k odmítnutí dědictví. Ve společnosti musí zůstat alespoň jeden komanditista a jeden komplementář. Stejně jako u první odrážky i zde se uplatňuje tříměsíční lhůta ke změně společenské smlouvy.
- Zánik společnosti, která je komplementářem, vede ke zrušení k.s., pokud společenská smlouva nedovoluje přechod podílu na právního nástupce. Jestliže ve společnosti zůstává alespoň jeden komplementář a jeden komanditista, pak mohou zrušení společnosti zamezit změnou společenské smlouvy, pokud se dohodnou na trvání společnosti.
- Mezi důvody zrušení společnosti, které vypočítává ustanovení § 88 odst. 1 ObchZ patří i prohlášení konkursu na majetek některého z komplementářů nebo zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku. I v tomto případě se

mohou zbývající společníci vyhnout zrušení společnosti změnou společenské smlouvy dle ustanovení § 88 odst. 2 ObchZ. Pokud dojde k dohodě a společnost dále trvá, pak je nutno brát na zřetel i ustanovení § 88 odst. 3 a 4 ObchZ, který uvádí, že pokud byl poté, co se zbývající společníci dohodli na dalším trvání společnosti, zrušen konkurs na majetek společníka z jiných důvodů, než po splnění rozvrhového usnesení nebo proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující, účast společníka ve společnosti se obnovuje, jestliže již společnost vyplatila jeho vypořádací podíl, musí jej do dvou měsíců od zrušení konkursu společnosti nahradit. Jestliže společnost dosud nezanikla, mohou se společníci při splnění podmínek ustanovení § 88 odst 3 ObchZ, včetně společníka, jehož účast se ve společnosti obnovila, dohodnout, že společnost nadále trvá.

- Komanditní společnost se zrušuje i na základě pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu některého komplementáře, nebo vydáním exekučního příkazu k postižení podílu některého komplementáře po právní moci usnesení o nařízení exekuce, stejně jako v předchozím případě i zde se užije ustanovení § 88 odst. 2, 3 a 4 ObchZ. Pokud se společníci dohodnou na dalším trvání společnosti a komplementáři byl pravomocně zastaven výkon rozhodnutí postižením podílu společníka ve společnosti nebo pravomocně zastavena exekuce podle zvláštního právního předpisu, pak se jeho účast ve společnosti obnovuje. Jestliže společnost již společníkovi vyplatila jeho vypořádací podíl, pak je povinen jej do 2 měsíců společnosti nahradit. Jestliže společnost dosud nezanikla, mohou se společníci při splnění podmínek ustanovení § 88 odst 3 ObchZ, včetně společníka, jehož účast se ve společnosti obnovila, dohodnout, že společnost nadále trvá.
- Ke zrušení společnosti dochází i na základě zbavení komplementáře způsobilosti k právním úkonům, popřípadě i omezením způsobilosti k právním úkonům. Pokud komplementář – fyzická osoba přestane splňovat požadavky dle ustanovení 93 odst. 2 ObchZ. Společníci se mohou podle ustanovení § 88 odst. 2 ObchZ dohodnout na trvání společnosti.
- Společnost se zrušuje i z jiných důvodů stanovených ve společenské smlouvě.

9.2 Dílčí závěr

Obchodní zákoník upravuje důvody vedoucí ke zrušení komanditní společnosti na třech místech. A to v obecných ustanoveních o obchodních společnostech, ve zvláštní úpravě k.s., a v ustanoveních o v.o.s. Tato kapitola prokázala prvek osobní společnosti. Úzká vazba komplementáře na společnost způsobuje zrušení společnosti nejen jeho úmrtím či zánikem, ale i zbavením či omezením způsobilosti k právním úkonům.

De lege ferenda dojde i v této oblasti ke změnám. V návrhu zákona o obchodních korporacích vymezují ustanovení o k.s. jen zvláštní důvody zrušení společnosti, ostatní důvody nalezneme v ustanoveních o v.o.s. a v obecné úpravě. V právní úpravě k.s. mě zaujal negativní výčet důvodů vedoucích ke zrušení společnosti. Tímto výčtem se stává právní úprava přehlednější. Důvody zrušení společnosti uvedené v obecné úpravě jsou blízké aktuálního výčtu v ustanovení § 68 odst. 6 ObchZ. Návrh zákona uvádí, že soud zruší obchodní korporaci a nařídí její likvidaci na návrh toho, kdo na tom má právní zájem, jestliže obchodní korporace pozbyla všechna podnikatelská oprávnění, není schopna po dobu delší než jeden rok vykonávat svou činnost a plnit tak svůj účel, nebo nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi společníky.¹³⁶

¹³⁶ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 1. března 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>

10 Srovnání smlouvy o tichém společenství s komanditní společností

Mezi tichým společenstvím a komanditní společností můžeme nalézt podobné vlastnosti, ačkoli rozdíly převládají. Komparací bych chtěl odpovědět na otázku, pro koho je přínosnější být komanditistou a pro koho tichým společníkem.

10.1 Smlouva o tichém společenství

Smlouva o tichém společenství se řadí mezi absolutní obchodní závazkové vztahy dle ustanovení § 263 ObchZ, což znamená, že se bude řídit ObchZ. Nezáleží tedy na tom, zda je tichý společník podnikatel či nikoli. Tichým společníkem může být podnikatel či nepodnikatel, právnická či fyzická osoba. Na druhé straně musí stát podnikatel jako příjemce vkladu. Podnikatelem se rozumí právnická i fyzická osoba. K platnosti je podle ObchZ zapotřebí písemné formy. Zákon nevyžaduje zápis tiché společnosti do obchodního rejstříku, a tichý společník zůstává v anonymitě. Uzavřením smlouvy nevzniká nový právní subjekt, který by vyvíjel podnikatelskou činnost. Podpisy smluvních stran nepodléhají úřednímu ověření.¹³⁷ Smlouva může být uzavřena na dobu určitou i neurčitou.¹³⁸

Z výše uvedeného vyplývá, že zatímco k.s. lze spolehlivě identifikovat podle dodatku firmy, tiché společenství zůstává vůči třetím osobám neviditelné. Komanditní společnost podléhá zápisu do obchodního rejstříku, kde nalezneme jména všech společníků, tedy i komanditistů. Mezi tichým společníkem a podnikatelem je věřitelský obligační vztah, na rozdíl od komanditisty, který má ke společnosti společenský právní poměr založený společenskou smlouvou.¹³⁹

Smlouva o tichém společenství musí obsahovat zákonem dané podstatné náležitosti, jako označení smluvních stran, určení předmětu a hodnoty vkladu a závazek, že tichý společník poskytne smluvený vklad podnikateli. Vklad může být peněžitý i nepeněžitý. U nepeněžitého to mohou být věci, práva či jiné majetkové hodnoty použitelné při podnikání.¹⁴⁰ Tichý společník je povinen předmět vkladu

¹³⁷ srov. POHL, Tomáš in FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo*. Praha: ASPI. 2005. s. 900.

¹³⁸ srov. MAREK, Karel in BEJČEK, Josef; ELIÁŠ, Karel; RABAN Přemysl a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. s. 442.

¹³⁹ srov. MAREK, Karel in BEJČEK, Josef; ELIÁŠ, Karel; RABAN Přemysl a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. S. 453.

¹⁴⁰ srov. ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. s. 1210

předat podnikateli nebo mu umožnit jeho využití při podnikání v době smluvené, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. „*Nestanoví-li se smlouvou jinak, stává se podnikatel převzetím věci, s výjimkou nemovitých věcí, jejím vlastníkem.*“¹⁴¹ V k.s. je ke vkladu obligatorně povinný komanditista, přičemž zákon stanoví i minimální výši vkladu.

Tichý společník a podnikatel si také musí ujednat výši podílu tichého společníka na zisku a ztrátě podnikatele. Tento podíl musí být stejný. Obecně se tichý společník podílí na ztrátě společnosti jen do výše svého vkladu.¹⁴² Podíl se určuje procentem či zlomkem, tak aby bylo vždy zřejmé, o jakou částku se jedná. Přičemž podíl na zisku a ztrátě musí být stejný. Jestliže ve smlouvě chybí některá z podstatných náležitostí, pak nedojde ke vzniku smluvního vztahu.¹⁴³ Komanditista se na ztrátě společnosti zjištěné účetní závěrkou nepodílí, pokud nestanoví společenská smlouva jinak.

Za vhodné se jeví sjednání způsobu předání a způsobu vrácení předmětu vkladu.

Ze zákonného ustanovení lze dovodit následující podstatné náležitosti smlouvy o tichém společenství:

- písemná forma
- určení smluvních stran, tedy určení tichého společníka a podnikatele
- určení vkladu tichého společníka
- určení podílu tichého společníka na zisku a ztrátě podnikatele

10.2 Tichý společník

Tichý společník představuje subjekt s volnými prostředky peněžité i nepeněžité hodnoty, které svěří druhému subjektu - podnikateli. Tichým společníkem stejně jako komanditistou může být fyzická i právnická osoba. Na rozdíl od podnikatele, tichému společníkovi nevznikají práva a povinnosti vůči třetím osobám, neboť se na podnikání účastní jen vkladem.

¹⁴¹ MAREK, Karel. Smlouva o tichém společenství. Právní rádce, 2007, roč.15 , č.7, s.10.

¹⁴² srov. MAREK, Karel in BEJČEK, Josef; ELIÁŠ, Karel; RABAN Přemysl a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. s. 444.

¹⁴³ Smlouva o tichém společenství zakládá mezi subjekty oboustranný závazkový vztah. Pokud není ve smlouvě určená část zisku, vyplývající z podílu tichého společníka na výsledku podnikání, kterou se podnikatel zavazuje platit tichému společníkovi, nedojde k jejímu vzniku, protože ve smlouvě chybí podstatná část. in BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; ĎURICA, Milan. *Neplatnost smlouvy o tichém společenství*. Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi, 1999, roč. 8, č. 6. s. 29.

Tichý společník se podílí na ztrátě maximálně do výše hodnoty svého vkladu, komanditista ručí do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku.

Ve dvou případech tichý společník ručí. Pokud je použito jméno tichého společníka ve firmě podnikatele. A druhým případem je oznámení osobě, se kterou podnikatel jedná po uzavření smlouvy, že podnikají společně. Použitím jména tichého společníka stejně jako oznámením společného podnikání se prolamuje anonymita tichého společníka, a proto vstupuje do ručení.¹⁴⁴ I v případě komanditisty nastupuje neomezené ručení, pokud je použito jeho jméno v obchodní firmě.

Tichého společníka můžeme označit jako společníka pasivního, neboť se přímo neúčastní podnikatelské činnosti. Ustanovení § 675 ObchZ mu zaručuje právo na informace, a to právo nahlížet do obchodních dokladů a účetních záznamů, také je oprávněn požadovat stejnopis účetní závěrky. Z dikce výše zmíněného ustanovení nevyplývá povinnost podnikatele vydat tichému společníkovi originály obchodních dokladů a účetních záznamů.¹⁴⁵

Rozdíl nalézám i v účasti na podnikání, komanditista má vedle práva na podíl ze zisku, které přísluší také tichému společníkovi, i oprávnění k rozhodování v otázkách přesahujících obchodní vedení společnosti. Tichý společník není oprávněn spolurozhodovat o obchodních věcech s příjemcem vkladu, ani jednat.

Konkurenční doložka se neuplatňuje ani na tichého společníka, ani na komanditistu. Podle mého názoru je její zakotvení ve smlouvě více než potřebné, neboť oba disponují právem na informace.

10.3 Vkladová povinnost tichého společníka

Vkladovou povinnost tichého společníka upravuje ustanovení § 674 ObchZ, ze zákonné dikce plyne, že předmět vkladu může být peněžitý i nepeněžitý. Vklad se používá na veškeré podnikání.

Nepeněžitý vklad představují věci, práva či jiné majetkové hodnoty využitelné při podnikání. Předmět vkladu předává tichý společník podnikateli bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, pokud smlouva o tichém společenství neurčuje jinak.

¹⁴⁴ srov. MAREK, Karel in BEJČEK, Josef; ELIÁŠ, Karel; RABAN Přemysl a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. s. 458.

¹⁴⁵ Z ustanovení § 675 ObchZ nevyplývá povinnost podnikatele vydat tichému společníku originály obchodních dokladů a účetních záznamů. BUREŠ, Jaroslav. *Smlouva o tichém společenství. Právo nahlížet do dokladů*. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002. In Soudní judikatura z oblasti občanské, obchodní a pracovní, 2003, roč. 7, č. 1, s. 37.

Je-li předmětem vkladu právo, pak nelze mluvit o předání předmětu vkladu, nýbrž o umožnění jeho využití při podnikání. Oprávnění k užití práva duševního vlastnictví je nutné založit licenční smlouvou. Smlouva o tichém společenství může upravit přechod vlastnického práva k předmětu vkladu. Ze zákona se tak stává podnikatel vlastníkem movitých věcí, zatímco u nemovitostí je oprávněn jen k jejich využívání. Dispozitivní ustanovení dává stranám možnost si dohodnout buď převod vlastnického práva k předmětu vkladu, anebo pouze přechod do užívání po dobu trvání smlouvy. Pokud by byl smluven převod vlastnického práva k nemovitosti, pak se jejím vlastníkem stává podnikatel až po právní moci rozhodnutí příslušného katastrálního úřadu o vkladu vlastnického práva k datu návrhu zápisu vlastnického práva na katastrální úřad.¹⁴⁶ Dle I. Pelikánové může být osobní výkon tichého společníka také vkladem.¹⁴⁷ Předmět vkladu musí být dostatečně určen a jeho hodnota nemusí být stanovena znalcem, což však nevylučuje, že se na znaleckém posudku strany dohodnou.

Peněžitý vklad, tedy určitá částka, může být na základě smlouvy o tichém společenství splácena postupně a mohou být smlouveny i úroky z prodlení, popř. smluvní pokuta.¹⁴⁸

Tichý společník je povinen předmět vkladu předat podnikateli nebo mu umožnit jeho využití při podnikání v době smlouvené, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Nestanoví-li se smlouvou jinak, stává se podnikatel převzetím věci, s výjimkou nemovitých věcí, jejím vlastníkem.¹⁴⁹

Stejně jako tichý společník, i komanditista je povinen vnést vklad. Zatímco vklad tichého společníka zůstává vůči třetím osobám zatajen, výše vkladu komanditisty je třetím osobám známa z obchodního rejstříku, neboť výše vkladu komanditisty podléhá zápisu do obchodního rejstříku. Komanditista, i tichý společník, může vnést peněžitý i nepeněžitý vklad, rozdíl je v přechodu vlastnického práva k nemovitostem. Jestliže není mezi podnikatelem a tichým společníkem smluven převod vlastnického práva k nemovitosti, pak dojde jen k přechodu práva užívání. Na druhou stranu komanditista, který vnáší do společnosti nemovitost, k ní pozbývá vlastnické právo.

¹⁴⁶ POHL, Tomáš in FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo*. Praha: ASPI. 2005. s. 901.

¹⁴⁷ PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 5. díl. Praha: 1999. Linde Praha, s. 440.

¹⁴⁸ DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník: komentář. Díl IV*. Praha: Polygon: 2002. s. 3696.

¹⁴⁹ MAREK, Karel. Smlouva o tichém společenství. *Právní rádce*, 2007, roč.15 , č.7, s.10.

10.4 Zánik účasti tichého společníka na podnikání

Právním důsledkem zániku tichého společníka na podnikání je povinnost podnikatele vrátit tichému společníkovi vklad zvýšený nebo snížený o jeho podíl na výsledku podnikání. Ustanovení § 679 ObchZ vymezuje některé důvody zániku účasti tichého společníka na společnosti. Účast tichého společníka na podnikání zaniká:

- uplynutím doby, na kterou byla smlouva o tichém společenství uzavřena.
- vyčerpáním hodnoty vkladu, tedy pokud dosáhne podíl tichého společníka na ztrátě výše jeho vkladu.
- výpovědí. Tichý společník je oprávněn podat výpověď, nebyla-li smlouva o tichém společenství uzavřena na dobu určitou. Smlouvu lze vypovědět nejpozději šest měsíců před koncem kalendářního roku, nestanoví-li smlouva jinou výpovědní lhůtu.
- prohlášením konkursu na majetek podnikatele nebo zamítnutím insolventního návrhu na majetek podnikatele pro nedostatek majetku.
- prohlášením konkursu na majetek tichého společníka. Přiměřeně se použije ustanovení § 148 odst. 3 ObchZ, které upravuje zánik účasti společníka v s.r.o.

Množství důvodů způsobujících zánik účasti komanditisty na společnosti je početnější. Po zániku účasti má komanditista nárok na vypořádací podíl. Pokud dojde k zániku společnosti, pak mu náleží podíl na likvidačním zůstatku.

10.5 Komparativní závěr

V této kapitole jsem srovnával tichého společníka s komanditistou. K této komparaci jsem se rozhodl, neboť jsem se v literatuře s podrobným srovnáním nesetkal.

Komanditní společnost je vůči třetím osobám identifikovatelná podle obligatorního dodatku, ale také podle zápisu v obchodním rejstříku. Tiché společenství je vůči třetím osobám neviditelné, jednak nepodléhá zápisu do obchodního rejstříku a ani podnikatel neuvádí navenek, že uzavřel smlouvu o tichém společenství. Z výše uvedeného vyplývá, že je tichý společník navenek anonymní, zatímco komanditistovo jméno nalezneme v obchodním rejstříku. Smlouva o tichém společenství představuje závazkový vztah, společenská smlouva zakládá společenský právní poměr komanditistu ke společnosti.

Účast tichého společníka na podnikání je značně omezena, v podstatě má jen právo na informace, komanditistova oprávnění jsou širší. Komanditista má vedle práva na informace i oprávnění k rozhodování v otázkách přesahujících obchodní vedení společnosti. Konkurenční doložky nepodléhá komanditista ani tichý společník. Zakotvení konkurenční doložky, se podle mého názoru jeví více než potřebné, neboť oba disponují právem na informace.

Ručení komanditisty je omezeno do výše jeho nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku. Jako komplementář ručí v případě, kdy je jeho jméno použito v obchodní firmě. Na ztrátě zjištěné účetní závěrkou se komanditista nepodílí, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Tichý společník se podílí na ztrátě maximálně do výše hodnoty svého vkladu. Tichý společník ručí ve dvou specifických případech, pokud je použito jeho jméno ve firmě podnikatele, pak stejně jako v případě komanditisty, ručí za závazky podnikatele. Druhým případem je oznámení osobě, se kterou podnikatel jedná po uzavření smlouvy, že podnikají společně.

Z výše uvedeného vyplývají klady a zápory pro postavení komanditisty i pro tichého společníka. Postavení komanditisty je výhodnější pro osoby, které se chtějí účastnit na podnikání. Pro osoby, které chtějí zůstat v anonymitě a zužítkovat například volné finanční prostředky, je přínosnější tiché společenství.

11 Právní úprava komanditní společnosti v Polské republice

11.1 Obecný úvod

Pro srovnání s českou právní úpravou jsem vybral právní úpravu polskou. Nejenže s Polskou republikou sdílíme hranice, ale je také rovnocenným partnerem v Evropské unii. Na základě těchto argumentů považuji za přínosné zmínit polskou právní úpravu obchodních společností ve své diplomové práci.

V roce 2000 byl v Polské republice přijat Zákon o obchodních společnostech¹⁵⁰, který nahradil dosavadní obchodní zákoník z roku 1934. Ačkoli úprava v zákoně z roku 1934 byla na vysoké úrovni, tak bylo zapotřebí přizpůsobit právní úpravu modernímu prostředí a evropským standardům. Což bylo splněno přijetím nového zákona, který je mimo jiné velmi ovlivněn judikaturou a akademickou tvorbou. Podle expertů je nový zákon moderní právní akt, jenž se jeví přívětivý k investorům a podnikatelům.¹⁵¹

Zákon o obchodních společnostech se skládá ze šesti titulů¹⁵²:

1. Titul - Obecná ustanovení
2. Titul – Osobní společnosti
3. Titul – Kapitálové společnosti
4. Titul - Fúze, rozdělení a přeměny společností
5. Titul - Trestněprávních předpisů
6. Titul - Změny stávajících předpisů, přechodná a závěrečná ustanovení

První titul, pojmenovaný Obecná ustanovení, se rozpadá v tři díly, přičemž první díl pojednává o společných ustanoveních pro osobní i kapitálové společnosti. Druhý díl obsahuje obecná ustanovení pro osobní společnosti a třetí díl pro kapitálové společnosti. Druhý titul se zabývá osobními společnostmi, upravuje veřejnou obchodní společnost, partnerskou společnost, komanditní společnost a komanditně-akcijní společnost. Kapitálové společnosti, upravené v třetím titulu, jsou – společnost s ručením omezeným a akciová společnost.

¹⁵⁰ Ustawa z dnia 15 września 2000 - Kodeks spółek handlowych.

¹⁵¹ srov. FRANKOWSKI, Stanislaw. *Introduction to polish law*. The Hague: Kluwer Law International, 2005. s. 230.

¹⁵² *Kodeks spółek handlowych*. [cit. 15. února 2010]. Dostupné na <http://msp.money.pl/akty_prawne/kodeks_spolek_handlowych>

Osobní společnosti nejsou právníckými osobami, ale mohou vlastním jménem nabývat práva a povinnosti, mohou žalovat a být žalovány.

Z článku 4 KSH plynou základní znaky osobních společností. Disponují oprávněním:

- vlastním jménem nabývat práv a povinností
- nabývat vlastnictví k nemovitostem a jiným věcným právům
- vystupovat před soudem
- mít vlastní firmu¹⁵³

11.2 Polská právní úprava komanditní společnosti

Článek 102 KSH definuje komanditní společnost jako společnost podnikající pod vlastním jménem, kde jsou dva typy společníků, alespoň jeden musí odpovídat bez omezení, tedy celým svým majetkem a druhý odpovídá omezeně.¹⁵⁴ Stejně jako v českém obchodním právu jsou společníci pojmenováni komanditista a komplementář. Zákon stanoví pro společenskou smlouvu formu notářského zápisu, a dále určuje základní náležitosti, které musí společenská smlouva obsahovat. A to:

- Firma a sídlo společnosti
- Předmět činnosti
- Dobu trvání společnosti, pokud je určena
- Stanovení vkladů společníků a jejich hodnotu
- Komanditní suma

Firma komanditní společnosti musí obsahovat jméno jednoho či více komplementářů, bez ohledu na to, zda jde o osobu fyzickou či právníckou, s dodatkem komanditní společnost – spółka komandytowa, nebo zkratkou sp.k. Pokud bude název společnosti obsahovat jméno komanditisty, pak bude komanditista ručit stejně jako komplementář.

Pokud ustanovení o komanditní společnosti neupravují některé záležitosti, pak se použijí ustanovení o veřejné společnosti.

Jestliže vkládá komanditista do společnosti nepeněžitý vklad, musí být určena jeho hodnota a účel ve společenské smlouvě. Ustanovení ve společenské smlouvě, které by zbavovalo komanditisty povinnosti vkladu, jsou neplatné.

¹⁵³ srov. PELIKÁNOVÁ, I. *Veřejná obchodní společnost: srovnávací právo obchodní*. 1. vyd. Praha: Orac, 2002. s. 8.

¹⁵⁴ Sołtyński, Stanisław; Szajkowski, Andrzej; Szumański, Andrzej; Szwaja, Janusz. *Komentarz KSH. t. I. 2. wyd.* Warszawa: C.H.BECK, 2006. s. 670.

Komanditní společnost vzniká zápisem do obchodního rejstříku, osoby, které vystupovaly jménem společnosti před jejím zápisem do rejstříku, odpovídají solidárně. Článek 110 KSH stanoví náležitosti, které musí být zapsány do obchodního rejstříku:

- Firma, sídlo a adresa společnosti
- Předmět činnosti
- Určení společníků
- Určení společníků, kteří jsou oprávněni jednat za společnost a způsob jednání
- Komanditní suma¹⁵⁵

Pokud se zápisem sníží součet vkladů, pak to nemá právní účinky pro věřitele, kterým vznikly pohledávky před zápisem nižší částky do rejstříku.

Komanditní společnost reprezentují komplementáři, to neplatí, jsou-li tohoto oprávnění zbaveni společenskou smlouvou nebo rozhodnutím soudu.

Souhlasu všech společníků je zapotřebí pro rozhodnutí překračující rámec obvyklých činností.¹⁵⁶

Komanditista vstupující do společnosti odpovídá i za závazky, které vznikly před jeho vstupem do k.s. Na žádost komanditisty, a na základě závažných důvodů, může rejstříkový soud požádat společnost, aby předložila účetnictví a provedla i jiná vyjádření, jakož i umožnila komanditistovi přezkoumat účetní knihy a doklady. Komanditista má nárok na zisk, který odpovídá proporcionálně výši jeho vkladu do společnosti. Společenská smlouva může rozdělení zisku upravit odlišně. Komanditista se také může podílet na ztrátě do výše svého vkladu. Smrt komanditisty nemá za následek zrušení společnosti.

Zákaz konkurence upravují články 56 a 57 KSH. Uvádí, že je společník povinen se zdržet jakékoliv činnosti, která by byla v rozporu se zájmy společnosti, a dále se nesmí bez předpokládaného souhlasu ostatních společností zabývat konkurenčními zájmy, zejména se nesmí účastnit jako společník v konkurenční společnosti civilní, veřejné, partnerské nebo jako komplementář nebo člen orgánu společnosti.¹⁵⁷

¹⁵⁵ Komanditista ručí do výše komanditní sumy, která se zapisuje do obchodního rejstříku.

¹⁵⁶ srov. PELIKÁNOVÁ, I. *Veřejná obchodní společnost: srovnávací právo obchodní*. 1. vyd. Praha: Orac, 2002. s.114.

¹⁵⁷ srov. PELIKÁNOVÁ, I. *Veřejná obchodní společnost: srovnávací právo obchodní*. 1. vyd. Praha: Orac, 2002. s. 171.

Komanditní společnost může být zrušena z šesti důvodů. Důvody vyjmenovává článek 56 KSH spadající pod veřejnou společnost, proto je nutno brát na zřetel, že slovem společník se myslí komplementář. Smrt komanditisty není důvodem pro zrušení společnosti, je však nutné, aby zůstal ve společnosti alespoň jeden komplementář a komanditista. Po zrušení následuje likvidace jako právní následek.

- Důvody stanovené ve společenské smlouvě
- Jednomyslná dohoda společníků
- Úpadek společnosti
- Smrt společníka, popř. jeho úpadek
- Výpověď společníka nebo jeho věřitele
- Pravomocné rozhodnutí soudu

11.3 Komparativní závěr

Ačkoli se česká i polská právní úprava komanditní společnosti v mnoha ohledech přibližuje, nalezneme i rozdíly. Zatímco česká komanditní společnost je právnickou osobou, tedy je subjektem práv a povinností a je způsobilá vlastními právními úkony jednat a zavazovat. Polská právní úprava přiznává k.s. jen omezenou subjektivitu, může vlastním jménem nabývat práv a povinností, nabývat vlastnictví k nemovitostem a jiným věcným právům, vystupovat před soudem a mít vlastní firmu.

Na právní úpravu k.s. se podle ObchZ i KSH použijí subsidiárně ustanovení o v.o.s. Na právní postavení komanditisty se podle ObchZ přiměřeně použijí i ustanovení o s.r.o.

V české i polské k.s. existují dva typy společníků, přičemž i jejich pojmenování je stejné. Komplementář představuje neomezeně ručícího společníka. Zatímco komanditista podle ObchZ ručí jen do výše nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku, komanditista podle KSH ručí do výše komanditní sumy, která se zapisuje do obchodního rejstříku.

Firma k.s. je podle KSH tvořena jménem jednoho či více komplementářů a obligatorním dodatkem označujícím její právní formu. Podle ObchZ tvoří firmu kmen, který může být osobní, věcný, fantazijní či smíšený. Za kmen se připojuje obligatorní dodatek označující právní formu obchodní společnosti. Pokud se komanditistovo

jméno použije ve firmě k.s., pak komanditista ručí podle KSH i ObchZ stejně jako komplementář.

Oproti chaotické české právní úpravě k.s. je polská úprava systematičtější, utříbenější a přehlednější i pro laika. Polské KSH opravdu představuje moderní zákon, který by mohl být vzorem i pro naši právní úpravu obchodních společností.

Závěr

Komanditní společnost patří mezi nejstarší formy obchodních společností, její hluboké historické kořeny prokázal již úvod práce. Avšak i přes dlouhou tradici získala v aktuální právní úpravě jen několik ustanovení, přičemž se na ni použijí přiměřeně ustanovení o v.o.s. a na právní postavení komanditistů ustanovení o s.r.o. Z mého pohledu je takovéto místo k.s. nezasloužené, neboť se jedná o plnohodnotnou obchodní společnost. Výběr ustanovení o v.o.s., které se přiměřeně použijí na k.s., nečiní problém. Na druhou stranu je problematické zvolit jaká ustanovení o s.r.o. se použijí na právní postavení komanditisty.

Z výše uvedeného vyplývá, že právní úprava k.s. je roztříštěná a chaotická. Cílem mé práce, který jsem předestřel v úvodu, je rozbor použitelných ustanovení. Analýze věnuji majoritní část práce. Zmíněná ustanovení zkoumám, obohacuji o názory renomovaných odborníků na obchodní právo a uzavírám vlastním postojem.

I těchto několik ustanovení věnovaných k.s. nezůstalo bez záporných reakcí odborné veřejnosti. Ku příkladu ustanovení stanovující minimální vklad komanditisty je považováno za nadbytečné, neboť není nutné stanovovat minimální vklad ve společnosti, kde jsou její závazky zajištěny neomezeným ručením komplementářů. Za nedokonalé lze považovat i ustanovení normující, že komanditista ručí za závazky ze smluv, které uzavřel bez zmocnění, ve stejném rozsahu jako komplementář. Toto ustanovení zcela opomíjí zmínit neplatnost smlouvy.

Spory panují i v oblasti ustanovení o s.r.o. použitelných na právní postavení komanditisty. Uvádím odlišné názory na ustanovení týkající se zastavitelnosti podílu komanditisty. Přikláním se k názoru, že zastavitelnost podílu komanditisty není možná, neboť se ustanovení netýká výlučně jeho právního postavení. Jelikož není v této oblasti judikatura, doporučuji, v rámci právní jistoty, se zastavení podílu komanditisty vyvarovat. Otázkou zůstává použití ustanovení, které určuje horní hranici počtu komanditistů. Praxe se staví k názoru, že horní hranice počtu komanditistů je neomezená.

Ve své práci jsem se zabýval možností, že společník při výkonu obchodního vedení nerespektoval rozhodnutí či zásady mezi společníky sjednané. I přes nerespektování interních pokynů je právní úkon platný a závazný pro společnost. I při výkonu jednatelského oprávnění, není vůči třetím osobám omezení vycházející ze společenské smlouvy nebo z rozhodnutí orgánu společnosti, účinné.

Také mě zaujala platnost právního úkonu učiněného vedoucím organizační složky, ačkoli překročil své oprávnění. Komanditní společnost je tímto úkonem vázána, pokud se právní úkon týká předmětu činnosti společnosti a druhý účastník o překročení nemohl vědět. Uvádím i rozhodnutí Nejvyššího soudu, které vymezuje oprávnění vedoucího organizační složky. Dle rozhodnutí je jeho jednatelské oprávnění založeno na obvyklosti právních úkonů, k nimž při činnosti, k níž byl pověřen, dochází, přičemž jejich obvyklost je třeba posuzovat objektivně.¹⁵⁸

Desátou kapitolu jsem věnoval srovnání k.s. s tichým společníkem. Touto komparací jsem chtěl odpovědět na otázku, pro koho je přínosnější být komanditistou a pro koho tichým společníkem. Ze srovnání vyplývají klady i zápory pro postavení komanditisty i pro tichého společníka. Postavení komanditisty je výhodnější pro osoby, které se chtějí částečně účastnit na podnikání. Pro osoby, které chtějí zůstat v anonymitě a zužítovat například volné finanční prostředky je přínosnější tiché společenství.

Poslední kapitolou jsem obohatil svoji práci o právní úpravu obchodních společností jiného státu. Vybral jsem právní úpravu Polské republiky, neboť tato úprava pochází z roku 2000 a je považována za moderní. Polská právní úprava se mi jeví systematičtější a přehlednější i pro laickou veřejnost. Základním rozdílem mezi českou a polskou právní úpravou k.s. je v tom, že polská k.s. má omezenou subjektivitu, může vlastním jménem nabývat práv a povinností, nabývat vlastnictví k nemovitostem a jiným věcným právům, vystupovat před soudem a mít vlastní firmu. Na rozdíl od české k.s., která je právnickou osobou. Jak jsem již podotkl, polský KSH opravdu představuje moderní zákon, který by mohl být vzorem i pro naši právní úpravu obchodních společností.

Co se návrhu *de lege ferenda* týče, právní úprava komanditní společnosti je roztříštěná a chaotická. Nejproblematictější oblastí je aplikace ustanovení o společnosti s ručením omezeným na právní postavení komanditisty. V návrhu zákona o obchodních korporacích, který bude pokračováním rekodifikace soukromého práva, je taková to chaotická aplikace částečně potlačena. Podpůrně se na komanditní společnost použijí ustanovení o veřejné obchodní společnosti, ovšem ustanovení o společnosti s ručením omezeným se použijí pouze pro výpočet výše vypořádacího podílu komanditisty. Do právní úpravy komanditní společnosti má být

¹⁵⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2008, sp. zn. 32 Cdo 1161/2008.

nově zahrnuta i komanditní suma, což je určená částka, do jejíž výše budou komanditisté alternativně ručit za dluhy společnosti.¹⁵⁹ De lege ferenda může komplementář splácet svůj vklad i provedením, či prováděním prací nebo poskytnutím, či poskytováním služeb. Návrh zákona o obchodních korporacích nepřevzal ustanovení § 76 odst. 2 ObchZ. Komplementář už nebude muset splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Komplementářem však nebude moci být ten, na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs nebo byl návrh na zahájení insolvenčního řízení zamítnut pro nedostatek majetku anebo byl konkurs zrušen proto, že je jeho majetek zcela nepostačující. Komplementářem nebude moci být ani ten, jehož majetek je předmětem schváleného oddlužení. Pokud se tento návrh podaří schválit, pak si troufám říci, že to bude jistě krok správným směrem.

¹⁵⁹ *Návrh zákona o obchodních korporacích* [cit. 15. února 2010]. Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>

Resumé

In spite of deep historical roots of Limited Partnership, there are only several provisions dealing with this institute in the recent Commercial Code, whereas some of the provisions of General Partnership shall be applied proportionally and provisions of Limited Liability Company shall be applied to the legal status of limited partners. From my point of view, such a regulation of Limited Partnership is inadequate, for it is full-featured company.

The main aim of the thesis is to illustrate the sporadic use of Limited Partnership in our legal system. Major part of the thesis deals with an analysis of current enactment of Limited Partnership, which is regrettably only fragmental. I list individual provisions of General Partnership, which are to be accordingly used in Limited Partnership, as well as provisions of Limited Liability Company, which are to be accordingly used to the legal status of limited partners. Identification of relevant provisions of General Partnership which are to be used in Limited Partnership hasn't been a difficulty; on the other hand greater effort has been demanded during the search of applicable Limited Liability Company provisions, which are to be used to the legal status of limited partners. I turned my attention to subjects that have a potential to oblige Limited Partnership. Company isn't obliged only by an act of statutory body, other subjects granted powers of representation or procuracy are entitled to do so as well. Chief of organization division is other example of a subject with a potential to oblige Limited Partnership. Within the context of above listed subjects, I studied validity of their legal actions in situations, when it comes to breaching limits of their competence. I paid close attention to the transfer of limited partners' and general partners' share in the company.

Furthermore, I put Limited Partnership in contrast with an institute of a dormant partners and I evaluated pros and cons of these institutes. Introduction of Limited Partnership in association with dormant partners should have brought an explanation of decreasing popularity of Limited Partnership. Such a comparison should have answered a question whether it is more profitable to become a limited partner or dormant partner and what subjects profit from either of the options. Comparison presents pros and cons to both sides – limited partner as well as dormant partner. Position of limited partner is mostly profitable for subjects with a desire for partial participation in the actual business. Subjects having priority in

anonymity and utilizing their available financial resources should prefer dormant partnership.

At the end of the thesis I compare Czech legal regulations of Limited partnership with the legal regulations in Poland. Polish legal regulation seems to be systematically better arranged and well accustomed for general public. Polish KSH presents modern code of law and as such could be an exemplary inspiration for our corporate law.

Použitá literatura

Monografie

KNAPP, Viktor. *Vědecká propedeutika pro právníky*. Praha: Eurolex, 2003. 233 s. ISBN 80-864-3254-8.

ELIÁŠ, Karel. *Obchodní společnost: základní otázky*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1994. 340 s. ISBN 80-704-9090-X.

BARTOŠEK, Milan. *Encyklopedie římského práva*. 2. přep. vyd. Praha: Academia, 1994. 417 s. ISBN 80-2000-0243-X.

BLAHO, Peter.; HARAMIA, Ivan.; ŽIDLICKÁ, Michaela. *Základy římského práva*. 1. vyd. Bratislava: Manz, 1997. 483 s. ISBN 80-857-1907-X.

DVOŘÁK, Tomáš. *Komanditní společnost*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2004. 309 s. ISBN 80-735-7027-0.

ELIÁŠ, Karel. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1995. 315 s. ISBN 80-717-9050-8.

ELIÁŠ, Karel.; BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava.; POKORNÁ, Jaroslava a kol. *Kurs obchodního práva: právnické osoby jako podnikatelé*. 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2005. 617 s. ISBN 80-717-9391-4.

BEJČEK, Josef; ELIÁŠ, Karel; RABAN Přemysl a kol. *Kurs obchodního práva: obchodní závazky*. 4. vyd. Praha: C.H.BECK, 2007. 535 s. ISBN 97-880-7197-981-4.

HERMANN-OTAVSKÝ, Karel. *Všeobecný zákoník obchodní a pozdější normy obchodního práva v zemích historických*. 1. díl. Praha : Československý Kompas, 1929. 1254 s.

ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 12. vyd. Praha: C.H.BECK, 2009. 1375 s. ISBN 97-880-7400-055-3.

ŠTENGLOVÁ, Ivana; PLÍVA, Stanislav; TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 11. vyd. Praha: C.H.BECK, 2006. 1508 s. ISBN 80-717-9487-2.

JASANSKÝ Jaroslav a kol. *Sdružení bez právní subjektivity a tiché společenství*. Ostrava: Montanex, 1996. 143 s. ISBN 80-857-8050-X.

KOBLIHA, Ivan a kol. *Obchodní zákoník: úplný text zákona s komentářem*. Praha: Linde Praha, 2006. 1554 s. ISBN 80-720-1564-8.

- FALDYNA, František a kol. *Obchodní právo*. Praha: ASPI. 2005. 1345 s. ISBN 80-863-9590-1.
- DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník: komentář. Díl II.* 1. vyd. Praha: Polygon: 2002. s. 851-1743. ISBN 80-727-3071-1.
- DĚDIČ, Jan a kol. *Obchodní zákoník: komentář. Díl IV.* 1. vyd. Praha: Polygon: 2002. s. 3059-4079. ISBN 80-727-3071-1.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. *Komentář k obchodnímu zákoníku. 5. díl*. Praha: Linde Praha, 1999. 687 s. ISBN 80-720-1175-8.
- FRANKOWSKI, Stanislaw. *Introduction to polish law*. The Hague: Kluwer Law International, 2005. 421 s. ISBN 90-411-2331-8.
- PELIKÁNOVÁ, Irena. *Veřejná obchodní společnost: srovnávací právo obchodní*. 1. vyd. Praha: Orac, 2002. 282 s. ISBN 80-861-9949-5.
- SOŁTYSIŃSKI, Stanisław; SZAJKOWSKI, Andrzej; SZUMAŃSKI, Andrzej; SZWAJA, Janusz. *Komentarz KSH. t. I.* 2. wyd. Warszawa: C.H.BECK, 2006. 1010 s. ISBN 83-7387-956-0.
- JIRKA, Jindřich. *Hospodářský zákoník : úplné znění po novelizaci zákonem č. 103/1990 Sb., s komentářem*. 1. vyd. Praha: Trizonia, 1990. s. 282. ISBN 80-9001-171-3.
- ELIÁŠ, Karel a kol. *Kurs obchodního práva: obecná část : soutěžní právo*. 4. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. 609 s. ISBN 80-717-9854-1.
- POKORNÁ, Jarmila; KOVAŘÍK, Zdeněk; ČÁP, Zdeněk a kol. *Obchodní zákoník - Komentář I. díl*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009, s. 1115. ISBN 97-8807-357-491-8.
- ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanské právo hmotné I.* 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s.: 2009. s. 460. ISBN 978-80-7357-468-0.
- ŠVARC, Zbyněk a kol. *Základy obchodního práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 476. ISBN 80-8689-851-2.

Odborné články, sborníky

ŠILHÁN, Josef. *Komanditista jednající, ručící*. In *Dny práva – 2009 – Days of Law: the Conference Proceedings*, 1. Vyd. .Brno : Masaryk University, 2009. s. 1541.

MAREK, Karel. *Smlouva o tichém společenství*. Právní rádce, 2007, roč.15 , č.7, s.10.

BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava; ĎURICA, Milan. *Neplatnost smlouvy o tichém společenství*. Obchodní právo : časopis pro obchodně právní praxi, 1999, roč. 8, č. 6. s. 29.

BUREŠ, Jaroslav. *Smlouva o tichém společenství. Právo nahlížet do dokladů*. Soudní judikatura z oblasti občanské, obchodní a pracovní, 2003, roč. 7, č., s. 37.

KORECKÁ, Věra; POKORNÁ, Jarmila. *Jednání za obchodní společnosti od jejího založení do vzniku*. Obchodní právo, 1993, roč. 2, č. 10, s. 2.

LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Obchodní firma a tvorba firemního kmene I*. Právní rádce. 2006, roč. 14, č. 12, s. 4.

ELIÁŠ, Karel. *Ručení společníků v osobních obchodních společnostech*. Obchodní právo, 1995, roč. 4, č. 12, s. 6.

SVOBODA, Lukáš. Vrchní soud v Praze *Podmínky odmítnutí návrhu na zápis do obchodního rejstříku podaného na formuláři. Skutečné sídlo představované budovou s číslem evidenčním*. Soudní rozhledy, 2006, roč. 12, č. 10, s. 390.

VÁLKOVÁ, Helena. *Nejvyšší soud České republiky: Právní povaha komanditních společností z hlediska restituce*. Právní rozhledy, 1999, roč. 6, č. 6, s. 329-331.

Judikatura

Rozhodnutí č. 6154 Vážného sbírky z roku 1926.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 1. 2. 1995, sp. zn. 10 Cm 652/93.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 1999, sp. zn. 29 Cdon 173/96.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. června 1999, sp. zn. Cmo 629/98.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2000, sp. zn. 7 Cmo 783/2000.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 295/2001.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 315/2001.
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2003, sp. zn. 29 Odo 569/2002.
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2002, sp. zn. 29 Odo 886/2002.
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 21 Cdo 2207/2003.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2005, sp. zn. 29 Odo 224/2004.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 1241/2004.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 186/2005.
Usnesení Vrchní soudu v Praze ze dne 14. 2. 2006, sp. zn. 7 Cmo 460/2005.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008.
Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2008, sp. zn. 32 Cdo 1161/2008.

Internetové zdroje

Kodeks spółek handlowych. [cit. 15. února 2010]. Dostupné na
<http://msp.money.pl/akty_prawne/kodeks_spolek_handlowych>

Návrh zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010]. Dostupné na
<<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/obecna-vychodiska-navrhu-obchodniho-zakoniku.html>>

Důvodová zpráva k návrhu zákona o obchodních korporacích [cit. 1. března 2010].
Dostupné na <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/cz/zakon-o-obchodnich-korporacich/duvodova-zprava.html>>

K nepřevoditelnosti podílu ve veřejné obchodní společnosti [cit. 4. března 2010].
Dostupné na
<http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=252618&se-arch=1&csum=0bffe437>

Jiné informační zdroje

zákon č. 1/1863 ř. z., všeobecný zákoník obchodní

zákon č. 11/1918 Sb., recepční zákon

zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník

zákon č. 103/1990 Sb., zákon, kterým se doplňuje a mění hospodářský zákoník

zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů